

ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ '40

(Ο ρόλος των γυναικών του Ζαγοριού)

του κ. ΑΝΤΩΝΗ ΒΑΤΑΒΑΛΗ

Στον πόλεμο του 1940-41 υπηρέτούσα στο VIII Απόσπασμα Επιμελητείας της VIII Μεραρχίας Ηπείρου, με έδρα προσωρινή το 19ο χιλιόμετρο της οδού Ιωαννίνων - Καλπακίου, στις Καρυές και διοικητή τον έφεδρο λοχαγό Γεώργιο Βάντζιο. Το απόσπασμα είχε δύναμη 35 ανδρών, ενώ έπρεπε να έχει 135 άνδρες όπως προέβλεπε ο κανονισμός του. Στο απόσπασμα είχαμε και δύο φορτηγά αυτοκίνητα για την μεταφορά τροφίμων στα κλιμάκια εφοδιασμού. Παίρνω διαταγή να μεταβώ και ιδρύσω κλιμάκιο στο μύλο του Πετρίλη, στα Βαρκά της Βίτσας με βοηθό ένα στρατιώτη. Θα εφοδιάζαμε με τρόφιμα το 15ο Συν/μα Πεζικού και το Κέντρο Πυροβολικού στη Λεύκα Άνω Πεδινών. Με την κήρυξη του πολέμου οι παραλαβές και διανομές γίνονταν μόνο τη νύκτα. Την τρίτη ημέρα του πολέμου, έρχεται ο διοικητής με τέσσερις άνδρες στο κλιμάκιο και μου δίνει διαταγή να μεταβώ με ένα στρατιώτη και ιδρύσω κλιμάκιο εφοδιασμού στο Τέμα Ζαγοριού, στο 35ο χιλιόμετρο. Την άλλη μέρα με διαταγή του διοικητή παίρνουμε την εκεί εφορμασμένη ξυλεία προκειμένου να μας χρησιμεύσει για την κα-

τασκευή ξύλινης γέφυρας στο ποτάμι, κοντά στην πέτρινη του Κόκκορη, για να περάσουν τα αυτοκίνητα προς Κουκούλι-Καπέσοβο. Εν τω μεταξύ με στέλνει, με έγγραφό του στα Γιάννενα στο διοικητή της Επιμελητείας κ. Ανιμπερόπουλο για χορήγηση 90.000 δρχ. προς πληρωμή της ξυλείας και των καρφιών που πήραμε από τους παντοπώλες των γύρω χωριών. Επέστρεψα το απόγευμα χωρίς λεφτά, διότι έπρεπε να προηγηθεί από μηχανικό του στρατού αυτοψία και μελέτη για να εγκριθεί η δαπάνη, πράγμα που έγινε ύστερα από πολλές μέρες. Τα χρήματα τα πληρώσαμε τα Χριστούγεννα του 1940, τότε έγινε η έγκριση. Έπρεπε όμως η γέφυρα να γίνει για να περάσουμε τα τρόφιμα και πολεμοφόδια στο Καπέσοβο. Ο δραστήριος όμως διοικητής κατόρθωσε και έφερε το μηχανικό που κατασκεύαζε τα οχυρωματικά έργα Καλπακίου-Γκραμπάλας και βοήθησε στο στήσιμο της γέφυρας σε μια μόνο μέρα και το βράδυ περάσαμε τα αυτοκίνητα προς Καπέσοβο. Τα τμήματα του στρατού μας βρίσκονταν στο Βρυσχώρι και προς τις διαβάσεις του Πατίγκου, Αστράκας, Γκαμήλας και

Συνέχεια στην 2η σελ.

«ΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ»

Μνημειώδες λεύκωμα της Ριζαρείου

Αυτή την περίοδο στην πρωτεύουσα πραγματοποιείται αθόρυβα ένας πολύ σημαντικός για την περιοχή μας εκδοτικός άθλος.

Πρόκειται για το μνημειώδες και πολυτελέστατο λεύκωμα υπό τον τίτλο «Ζαγοροχώρια» που προετοιμάζει με τα πιο σύγχρονα μέσα των γραφικών τεχνών η Ριζαρείος και που υπολογίζεται να κυκλοφορήσει για το ευρύτερο κοινό τις παραμονές των Χριστουγέννων.

Τον γενικό συντονισμό της Έκδοσης έχει αναλάβει ο Άγγελος Κίτσος με άξιους συμπαραστάτες τους Κώστα Πανταζή και Κώστα Ράπτη. Την καλλιτεχνική επιμέλεια έκανε ο Θανάσης Νέτας.

Το βιβλίο χωρίζεται σε τέσσερα μέρη: α) εισαγωγή β) κείμενο του Γιάννη Νικολαΐδη γ) μαυρόασπρες φωτογραφίες της περιόδου 1880-1955 και δ) σύγχρονες έγχρωμες φωτογραφίες.

Το κείμενο ουσιαστικά αποτελεί μεταφορά του θαυμάσιου βιβλίου του Γιάννη Νικολαΐδη «Ζαγόρι-δοκίμιο ανθρωπογεωγραφίας», που εκδόθηκε το 1981, ενώ οι μαυρόασπρες φωτογραφίες ανήκουν στα αρχεία της Ριζαρείου, του Συλλόγου Μονοδενδριτών και σε ιδιωτικές συλλογές.

Η εισαγωγή και οι λεζάντες των φωτογραφιών έχουν μεταφραστεί και στην αγγλική γλώσσα.

Το σύνολο της ύλης υπολογίζεται σε 400 περίπου σελίδες μεγάλου σχήματος στις οποίες έχουν καταχωρηθεί ανά 300 περίπου μαυρόασπρες και έγχρωμες φωτογραφίες.

Η παρουσίαση αυτής της λαμπρής έκδοσης που δεν θα πρέπει να λείπει από κανένα Ζαγορίσιο σπίτι θα γίνει σε ειδική τελετή στα διδακτήρια της Ριζαρείου στο Χαλάνδρι το τέλος Νοεμβρίου.

Τέλος θα πρέπει να επισημανθεί ιδιαίτερα ότι την πραγματοποίηση αυτού του σημαντικού και πολυδάπανου έργου βοήθησαν με γενναϊάδωρες χορηγίες τους το Υπουργείο Πολιτισμού και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα (EUROBANK) χάρις στα προσωπικά ενδιαφέροντα της Υπουργού κας Άννας Ψαρούδα-Μπενάκη και του Προέδρου της Eurobank κ. Σπ. Ι. Λάτση.

Τα έσοδα από τις πωλήσεις του έργου θα διατεθούν υπέρ του Λαζαριδείου Πνευματικού Κέντρου.

Ιωάννινα 15-10-92

ΝΑ ΣΩΘΕΙ ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΤΟ ΚΟΡΝΗΣΙ ΤΗΣ ΒΙΤΣΑΣ

του Φίλιππα Ν. Νικολαΐδη

Το «Κορνήσι» είναι μια δασική περιοχή που βρίσκεται προς τα νότια της Κοινότητας Βίτσας. Απέχει απ' αυτή μισή ώρα περίπου με τα πόδια και δέκα λεπτά με το αυτοκίνητο.

Πριν λίγα χρόνια, με δαπάνη του προγράμματος της ΕΟΚ, δημιουργήθηκε κοινοτικός δρόμος για την εξυπηρέτηση των κατοίκων, που είναι ιδιοκτήτες κτημάτων στην περιοχή.

Το «Κορνήσι» πριν από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, ήταν μια περιοχή κατάφυτη από αμπέλια και οπωροφόρα δέντρα, κερασιές, μηλιές, κυδωνιές και άλλα. Η μεσημβρινή θέση και το επικλινές έδαφος προσφέρονται για τέτοιες καλλιέργειες. Δυστυχώς όμως προπολεμικά η φυλλοξήρα κατέστρεψε τ' αμπέλια της περιοχής, με τα ονομαστά σταφύλια και το εκλεκτό κρασί. Απέμειναν από τότε τα οπωροφόρα δέντρα, χωρίς καμιά περιποίηση και φροντίδα τα τελευταία χρόνια.

Μετά τον πόλεμο του '40 και τον εμφύλιο που ακολούθησε, οι περισσότεροι κάτοικοι της Κοινότητας αναγκάστηκαν να φύγουν και να εγκατασταθούν στα αστικά κέντρα, γιατί κινδύνευαν. Σήμερα οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού, κατά την περίοδο του χειμώνα, είναι περίπου εκατό. Κατά την περίοδο του καλοκαιριού το χωριό γεμίζει κόσμο, ποτέ όμως δεν πλησιάζει τον αριθμό των κατοίκων που ζούσαν εκεί προπολεμικά.

Στην περιοχή του «Κορνησιού» πλεονάζουν τώρα τα δασικά δέ-

ντρα. Με την διάνοιξη του κοινοτικού δρόμου, γίνεται από χρόνια παράνομη υλοτόμηση των πανύψηλων αυτών δέντρων, από ορισμένους κατοίκους της Κοινότητας που διαθέτουν αλυσσοπρίονα και μικρά φορτηγά αυτοκίνητα, λόγω της εύκολης μεταφοράς των καυσόξυλων.

Η υλοτόμηση δεν γίνεται από τους ιδιοκτήτες των κτημάτων, αλλά από άλλους που εκμεταλλεύονται την περιουσία εκείνων που απουσιάζουν χρόνο από το χωριό, κόβουν τα δέντρα και τα εκμεταλλεύονται εμπορικά.

Νομίζω ότι ο αγροφύλακας της Κοινότητας, σαν αρμόδιο όργανο, θα πρέπει να ενδιαφερθεί για τη φύλαξη των κτημάτων, να επιστημονίσει τους λαθρουλοτόμους και να τους παραπέμψει στο αρμόδιο δικαστήριο. Αυτή είναι η δουλειά του και γι' αυτό το σκοπό πληρώνεται από το Δημόσιο.

Αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση, πολύ γρήγορα τα δασικά δέντρα της όμορφης αυτής δασικής περιοχής θα εξαφανιστούν, με αποτέλεσμα την διάβρωση του εδάφους, τις κατολισθήσεις και το στέρεμα της ξακουστής βρύσης με το άφθονο, καθαρό και κρύο νερό της.

Ο πρόεδρος της Κοινότητας Βίτσας Γιάννης Παπαχρήστος, ανησυχεί και ενδιαφέρεται να σταματήσει η παράνομη ξύλευση της περιοχής του «Κορνησιού». Χρειάζεται όμως να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για να σταματήσει το κακό.

Σαν πρώτο βήμα αναγκαία είναι μια απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου Βίτσας, που θ' απαγορεύει την παράνομη ξύλευση επιτρέποντάς την μόνο στους ιδιοκτήτες, ύστερα από έκδοση ειδικής άδειας, για την κάλυψη των αναγκών σε θέρμανση κατά την περίοδο του χειμώνα.

Η απόφαση αυτή θα πρέπει να σταλεί στο Δασονομείο Κήπων Ζαγορίου, το μόνο αρμόδιο ν' αποφασίσει.

Και είναι γνωστό ότι ο αγρονόμος Ζαγορίου κ. Παλαιολόγος γνωρίζει την κατάσταση, έχει επισκεφθεί την περιοχή αυτή και λυπείται για την καταστροφή της.

Συμφωνεί και προτείνει ότι ο μόνος τρόπος για να σταματήσει η παράνομη και αλόγιστη υλοτόμηση των δασικών δέντρων από τους μη ιδιοκτήτες, είναι να επέμβει αποφασιστικά η Κοινότητα με απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου της.

Αλλά και το Δασαρχείο του Νομού Ιωαννίνων, που προϊστάται του Δασονομείου Κήπων, θα πρέπει να ενδιαφερθεί και να λάβει αποτελεσματικά μέτρα, για τη σωτηρία του δάσους του «Κορνησιού».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Σ.Ε.: Από τις στήλες του περιοδικού μας, πολλές φορές έχει γίνει λόγος για την προστασία της χλωρίδας του τόπου μας, που πραγματικά αποτελεί τον πλουσιότερο πνεύμονα της χώρας μας, στοιχείο που κάνει την

περιοχή μας πλέον ελκυστική για τους επισκέπτες αλλά και πολύ όμορφη. Το παραπάνω κείμενο —διαμαρτυρία— του συμπατριώτη μας αποτελεί ακόμα μια ευκαιρία, που μας παρακινεί να ενωσούμε κι εμείς τη φωνή μας για τη σωτηρία της χλωρίδας της περιοχής μας.

Καθήκον και υποχρέωση κάθε Ζαγορίσιου, κάθε άξιου πατριώτη να συμβάλλει με κάθε τρόπο για τον περιορισμό της καταστροφής, που συντελείται σε πολλές περιπτώσεις, της σπάνιας χλωρίδας του Ζαγορίου με απλούς θεατές Κοινοτάρχες, τους αγροφύλακες και τη Δασική Υπηρεσία.

Ιδιαίτερα η περιοχή του Δασικού Ζαγορίου, που στερείται από δάση θα πρέπει να τύχει κάποιων εξαιρετικών μέτρων. Αν κάποιος φέρνει από το Δασονομείο Ζαγορίου, που είναι ο δεύτερος Ζαγορίσιος συγγραφέας μετά τον Πέτρο Παπαδόπουλο που μας σφηνείται η ανατομία του, κυρίως από τη ζωή του Ζα-

ΔΥΟ ΑΓΑΠΕΣ ΠΟΥ ΧΑΘΗΚΑΝ

—Νοιώθω να πνίγομαι, έλπε σε μία ζωή, ξελασκάροντας τον κόμπο της καρδιάς μου. Όκαιος ήταν πρώιμα ταξίδια, κι ως βρισκόμαστε ακόμα στα τέλη του Απριλίου. Το Πάσχα ήταν όψη μου, μύριζε έλεγχο της Δασικής Υπηρεσίας τα κοινοτικά δάση της περιοχής. Ας πω όμως πρώτα στη Φλώρινα, και στις λεγόμενες εμπελούς τα κατόχρηστα εκείνα μέτρα, που θα περιορίσουν το κακό στο ελάχιστο και θα συμβάλουν στη διατήρηση της σπάνιας χλωρίδας του Ζαγορίου.

Νοιώθω να πνίγομαι, έλπε σε μία ζωή, ξελασκάροντας τον κόμπο της καρδιάς μου. Όκαιος ήταν πρώιμα ταξίδια, κι ως βρισκόμαστε ακόμα στα τέλη του Απριλίου. Το Πάσχα ήταν όψη μου, μύριζε έλεγχο της Δασικής Υπηρεσίας τα κοινοτικά δάση της περιοχής. Ας πω όμως πρώτα στη Φλώρινα, και στις λεγόμενες εμπελούς τα κατόχρηστα εκείνα μέτρα, που θα περιορίσουν το κακό στο ελάχιστο και θα συμβάλουν στη διατήρηση της σπάνιας χλωρίδας του Ζαγορίου.

Νοιώθω να πνίγομαι, έλπε σε μία ζωή, ξελασκάροντας τον κόμπο της καρδιάς μου. Όκαιος ήταν πρώιμα ταξίδια, κι ως βρισκόμαστε ακόμα στα τέλη του Απριλίου. Το Πάσχα ήταν όψη μου, μύριζε έλεγχο της Δασικής Υπηρεσίας τα κοινοτικά δάση της περιοχής. Ας πω όμως πρώτα στη Φλώρινα, και στις λεγόμενες εμπελούς τα κατόχρηστα εκείνα μέτρα, που θα περιορίσουν το κακό στο ελάχιστο και θα συμβάλουν στη διατήρηση της σπάνιας χλωρίδας του Ζαγορίου.

Νοιώθω να πνίγομαι, έλπε σε μία ζωή, ξελασκάροντας τον κόμπο της καρδιάς μου. Όκαιος ήταν πρώιμα ταξίδια, κι ως βρισκόμαστε ακόμα στα τέλη του Απριλίου. Το Πάσχα ήταν όψη μου, μύριζε έλεγχο της Δασικής Υπηρεσίας τα κοινοτικά δάση της περιοχής. Ας πω όμως πρώτα στη Φλώρινα, και στις λεγόμενες εμπελούς τα κατόχρηστα εκείνα μέτρα, που θα περιορίσουν το κακό στο ελάχιστο και θα συμβάλουν στη διατήρηση της σπάνιας χλωρίδας του Ζαγορίου.

Νοιώθω να πνίγομαι, έλπε σε μία ζωή, ξελασκάροντας τον κόμπο της καρδιάς μου. Όκαιος ήταν πρώιμα ταξίδια, κι ως βρισκόμαστε ακόμα στα τέλη του Απριλίου. Το Πάσχα ήταν όψη μου, μύριζε έλεγχο της Δασικής Υπηρεσίας τα κοινοτικά δάση της περιοχής. Ας πω όμως πρώτα στη Φλώρινα, και στις λεγόμενες εμπελούς τα κατόχρηστα εκείνα μέτρα, που θα περιορίσουν το κακό στο ελάχιστο και θα συμβάλουν στη διατήρηση της σπάνιας χλωρίδας του Ζαγορίου.

ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

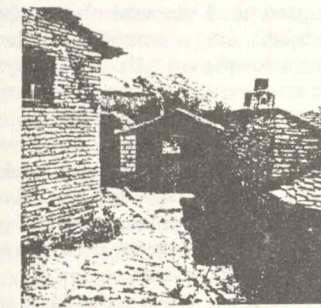
ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ (Αναμνήσεις) Τόμος Α' (1917-1940)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ (Αναμνήσεις)

(1917-1940)

ΤΟΜΟΣ Α'

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1992

του δρόμου, σκοτώνοντας τα δειρά του. Τό πιδ σκληρό ήταν ή άδυναμία του να ξεχωρίσει άν όλα αυτά αποτελούσαν συνειδητή επιλογή ή έρωτικό παιχνίδι της στιγμής. Τότε ήταν που ήθελε να φύγει από την πόλη, μακριά από την άτυσορραία των συνεχών απογοητεύσεων και των δυνήδων έρωταμικτών.

Στην ίδια ψυχολογική κατάσταση βρισκόμουν κι εγώ, ίσως και σε χειρότερη. Ήλειακή έπαιζε συνεχώς με τα αίσθημά μου, τα μάτια της έδιναν έλπιδοφόρες ύποσχέσεις, όλα όμως κατέρρεαν από τις αντιφατικές εκδηλώσεις της καθημερινής συμπεριφοράς της. Έγώ ξενοχτούσα γράφοντας ποιήματα, χωρίς αποδέκτη, ούθνηκαν μερικά ως τα σήμερα, κτερινισμένα από το χρόνο, άπομεινάκια μιας ζωής, που παρά τις απογοητεύσεις της, εξακολούθησε να αποτελεί μία γλυκιά νοσταλγική ανάμνηση. Η ψυχολογική μου κατάσταση εκείνη την εποχή φορτιζόταν έκπαιδύνα και από τα οικογενειακά προβλήματα. Η βασανισμένη μορφή της μητέρας, δεν είχαν κλείσει ούτε δυό χρόνια από το θάνατό της, εξακολουθούσε να καλύπτει διάλογο το χάρο το συναισθηματικού μου κόσμου, ήταν νύχτες που έμεινα άγρυπνος για να κοιμηνιάζω νοερά μαζί της, κανένα ψεγάδι δεν μπορούσε να σπλώσει τη μνήμη της, ένυνα καυτά δάκρυα, γιατί μία σοβαρή άρρώστεια με ύποχέωσε να φύγω για την Αθήνα, να μη βρισκόμαιο κοντά της όταν με χρειαζόταν. Αυτές τις στιγμές διάλεξαν οι συγγενείς να μοι δώσουν μητροά, παντρεύοντας τον πατέρα μου, να μην ξεκληρίσει τόχα τό σπίτι, παρόλο που έγω είχα φροντίσει για την τύχη των δυό ορφανών αδελφών μου. Αντέδρασα μ' όλες τις δυνάμεις μου, διαμαρτυρήθηκα, έκλαψα, παρακάλεσα, χωρίς αποτέλεσμα. Οι συγγενείς έμειναν άμεταπείστοι, ο πατέρας φαινόταν πως συμμορφωνόταν στις ύποδείξεις ενός μεγάλου οικογενειακού συμβουλίου, στην πραγματικότητα ήθελε κι ο ίδιος την παντρεία, κι εγώ πάλενα, χωρίς έλπίδα, σ' ένα φουρτουνιασμένο πέλαιος, άναταραγμένο από τους συναισθηματι-

πολύ Ξενοπούλο εκείνη την εποχή, έντροφο στα τριλόγια του, Πλούσιοι και φτωχοί, Τυχεροί και άτυχοι, Τιμιοί και άτιμιοι, στους ήρωές του που κατακυλοούσαν στο βόθρο, έβρισκα άντιστοιχίες με τον έαυτό μου, κάπου είχα άρχεισει ν' άκοιλοούθω και εγώ τ' άρχάρια τους...

Είχε οργανωθεί στο Διδασκαλείο μία ομάδα σπουδαστών με άνεταρκή μέσα διαβίωσης, που ρήμαζαν τα μαγέρικα της πόλης. Οι περισσότεροι άπ' αυτούς έπαιρναν και τό έπίδομα των 500 δραχμών που τους έδινε τό κράτος, δεν είχαν όμως κανέναν άλλο πόρο ζωής, έτσι δεν τους έφταναν να ζήσουν. Πά να τα βγάλουν πέρα, τό έρεξαν στην άπάτη. Έτραγαν με δεατέρη στο μαγέμιο για ένα μήνα, χρησιμοποιώντας όι περισσότεροι ψεύτικα δνόματα, κι ύστερα έξαφανίζονταν, αφήνοντας τό μάγερα να τραβεί τα μαλλιά του. Τό χειρότερο στην ύπόθεση ήταν πως τα πιασμένα τα πλήρωνε κυρίως τό γκαρσόνι, που ήταν χρωμένο με τό δεατέρη, μεροκάματο φτώχειας έπαιρνε ό δυστυχής, κι έμεις —σε μία τέτοια παρέα είχα κολλήσει κι εγώ— τόι παίρναμε τη μουσική από τό στόμα. Ή άναίσθησία μας έφτανε στο σημείο να δανειζόμαστε από τό γκαρσόνι και κανένα εικοσάρικο, τράντα το λέγαμε να γράψει στο δεατέρη, με την έλπίδα πως κάτι θα κέρδιζε στο τέλος τόι μήνα από την έξυπνη έπιση. Τούμειναν μόνο τα δεατέρη και όι ύποσχέσεις. Όταν καταλαβαίναμε πως ή έπισηφαιρα γινόταν βαρεία, μία που είχε περάσει ό μήνας και δεν πληρώνανε, έξαφανίζόμαστε. Βρίσκαμε άλλο μαγέμιο, πολύ μακριά από τό πρώτο, και σήναμε πάλι την ίδια μνησάνη...

Έφτασε στιγμή που ή κατάσταση με γέμισε άηδία. Έπειτα ήταν και ό φόβος της άποκάλυψης και της δημόσιας διαπόμπευσης. Δεν θά άντεχα μία τέτοια δοκιμασία. Ό Σάκης που ήξερε από καιρό τα πράγματα με πίες να σταματήσω, μόνο που δεν βρισκόταν έναλλακτική λύση για ν' άπαλλάγω από τό βραχύνά. —Μή σε νοι-

Συνέχεια στην 4η σελίδα

Επιτάφιος Θρήνος

Έλα σαν ανεμιοβόροχο,
έλα σαν το σπουργίτι,
καθώς κλωνί αμυγδαλιάς
να μας χτυπάς τό τζάμι.

Ντιμέμος φως του δειλινού
—ίδια τα μάτια σου μελιά—
κάθισε στο πεζούλι μας
μιλώντας τον Σεπτέμβρη.

Με νυχτωμένους ψιθυρους
έλα στην καμινάδα
να μουρμουρίζεις ξέπνοα:
— Πάντα να μ' αγαπάτε...

Στη μαγαμένη χούφτα μας
πυγολαμπίδα να κλειστείς,
με φως ανέσπερο εκεί
να γράφεις τ' όνομά σου.

Έλα σα δάκρυ της βροχής,
σμίξε στα δάκρυά μας
καλέ ψηλέ, καλέ αγνή
και κοντυλογραμμένη.

Βασιλική πολυκλωνε
σκόρπιζε τ' άρωμά σου

σαν έρχεται καλοκαιρία
στο σπίτι π' αγαπούσεις.

Στου καντηλιού το τρέμουλο
πιάσου στις δίπτες του χορού
αγίων που εικονίζες.

Στο στρόβιλο απάνω
να μας αγνίζουν φονικά,
να μας ματώνουν την καρδιά
όπως δρεπάνι θεριστή

πτυχές του νεκροσάβανου.

Σαράντα νύχτες πέρασαν
—όϊ λέλι, όϊ λέλι—
σαράντα μερονύχτια
κρινάνθη μας κοιμένο.

Μαύρο φαρί καθάλησες
—όϊ λέλι, όϊ λέλι—
σε πάει στον κάτω κόσμο
χαμένο μας βλησίδι.

Από ραϊδία σε πέρασε,
—όϊ λέλι, όϊ λέλι—
κλαίγαν αγριογίδια
μα πίσω δε γυρνάς.

Φρέζος Τζιόβας

ΤΥΜΦΗΣ ΔΕΙΝΑ

Η ενδοχώρα του νομού μας είναι, ίσως, η πλουσιότερη, η πιο θαυμαστή κι όμορφη, η κορωνίδα του τόπου μας από πλευράς φυσικών χαρίτων, με μια μοναδική πανίδα και με μια πολυποίκιλη χλωρίδα. Για τούτο η Ε.Ο.Κ. χαρακτήρισε πολύτιμη φυσική ζώνη και περιοχή «σπάνιου φυσικού κάλλους» ένα σημαντικό ορεινό κομμάτι της —το συγκρότημα Βίκος, Αώος-Τύμφη— και το προστατεύει νομοθετικά και η ελληνική πολιτεία, επίσης, το ίδιο μέρος «Εθνικό δρυμό», πράγμα που σημαίνει ότι απαγορεύεται ρητώς πάσα μηχανική επέμβαση στο περιβάλλον.

Αλλά, ω, Πάνα, τι συμβαίνει εκεί ψηλά στη θεσπέσια Τύμφη; (στο ομορφότερο ελληνικό βουνό).

Δρόμοι έχουν γδάρει τις επιβλητικές πλαγιές της και «σκοτεινές» δυνάμεις, που δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν τις φοβερές επιπτώσεις στον παραδεισένιο, το πάναγγο και χαριέντα τούτο τόπο, απεργάζονται —δίλην δημίον— καινούργια «ανάπτυξη» με χαράξεις και νέες οδικές αρτηρίες και άλλα τερατογενήματα κι είναι έτοιμοι να τα προωθήσουν στην πράξη: ΤΥΜΦΗΣ ΔΕΙΝΑ.

Βέβαια, δεν θα μείνει με σταυρωμένα τα χέρια η συγκροτημένη ιδιωτική πρωτοβουλία, η προσεκτική φιλικότητα απέναντι στο περιβάλλον, όμως πρώτιστο χρέος έχουν οι κορυφαίοι, επί του προκειμένου, κρατικοί φορείς της περιοχής μας να επέμβουν δυναμικά προστατεύοντας το υπέροχο τούτο βουνό και δείχνοντας, έτσι, έμπρακτα τον πατριωτισμό τους...

B. ΜΑΡΤ.

ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ '40

Συνέχεια από την 1η σελ.

Κουκουρούντζου. Εκεί έπρεπε να προωθηθούν τα εφόδια, αλλάμεταγωγικά δεν είχαμε.

Τότε έγινε συναγερμός στο Ζαγόρι. Ιδιωτικά φορτηγά, ζώα και οι κάτοικοι του Ζαγορίου ως ημιονηγοί καθώς και οι γυναίκες φορτωμένες με πολεμοφόδια και τρόφιμα μετέφεραν από Καπέσο-βο προς Τσεπέλοβο-Γυφτοκάμπτο και προς Βρυσοχώρι τα εφόδια.

Το Ζαγόρι προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες στη μάχη της Πίνδου. Η Ζαγορίσια γυναίκα εργάστηκε με αυτοθυσία και αυταπάρνηση, με κόπους, στερήσεις στην ετοιμότητα της Πίνδου. Νυχτοξήμερων στις στράτες του Γυφτοκάμπτου μεταφέροντας στις πλατές της τα εφόδια για το στρατό. Το άγαλμα της άγνωστης γυναίκας της Πίνδου έπρεπε να στηθεί σε μια κορυφή της Γκαμήλας ή Αστράκας.

Με πρωτοβουλία της ΙΛΕΖ, Ιστορικής Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου, έγινε η βάση του αγάλματος του ηρώου της άγνωστης γυναίκας στα υψώματα της Δοβράς έχει δε παραγγείλει τούτο και πολύ γρήγορα θα γίνουν τα αποκαλυπτήριά του. Στον αείμνηστο Γιώργο Βέλιτς, στην πρωτοβουλία του, τη δράση του και αποφασιστικότητα του, οφείλεται κατά μεγάλο ποσοστό η νίκη της Πίνδου. Είναι αλήθεια αυτό, γιατί ήμουν από τους στενούς συνεργάτες του κατά την περίοδο αυτή και γνωρίζω τη συνεισφορά του.

Έτσι έγινε δυνατό, παρά την ελάχιστη δύναμη που είχε το απόσπασμά μας, με την εργατικότητα μας να μην αφήσουμε τμήμα της μεραρχίας μας να πεθάνει, να συνδράμουμε δε και στην τροφοδοσία της IV Μεραρχίας Ζαγορίσιων, ένοικωθε για το μέτωπο μέσω Ζαγορίου χωρίς οργανωμένη επιμελητεία.

Συνέχεια από την 5η σελίδα

ν' απανθωνόταν το βιος μας, μαρτυρία μιας αδύνατης βαρβαρότητας. Μόνο δάκρυα και σπαραγμοί συντρόφευαν την ολοκληρωτική καταστροφή.

Τα συνεγεία πυρπόλησης, τελειώνοντας τον εμπρησμό, ακολούθησαν το στρατιωτικό τμήμα που κατευθύνθηκε προς την Καμνιά, ενώ το άλλο που βρισκόταν στα χωριά Μανασσή και Δικόρφο γύρισε στα Γιάννινα από τη ράχη τη Δικωρφυώτικη (Καγκιέλια).

Σαν ξεκουμάτιστηκαν οι καταραμένοι και καταλάγιασαν αργότερα οι καπνοί, αρχίσαμε να βγαίνουμε δειά - δειά από τα κρησφύγετα μας και με συντροφιά το μεγάλο μας πόνο πήραμε το δρόμο του γυρισμού. Προχωρούσαμε αμίλητοι, βυθισμένοι στις σκέψεις μας για τη μεγάλη συμφορά μας. Όσο πλησιάζαμε, τόσο η αγωνία μας κορυφωνόταν. Τι άραγε θα βρούμε;

Στη θέση «Τζιουρμπάλη», γύρω στα εκατό μέτρα έξω από το χωριό, το πρώτο σημάδι της θηριωδίας του κατακτητή: Μια αγελάδα, του Γιάννη Καραβίδα, βρισκόταν κατάχαμα στη μέση του δρόμου. Οι κακούργοι σκότωσαν το άθωο ζώο για ν' αφαιρέσουν απ' αυτό 2-3 κιλά κρέας από το πεινιό του πόδι.

Ένα παρόμοιο θέαμα αντίκρυσα αργότερα στο μεσοχώρι. Εκεί, από τα κλαδιά των πλατάνων, κρεμόταν μούσφαμένο μοσχάρι. Φαίνεται πως τ' άλλο μούσφον είχε ικανοποιηθεί η βουλήματά τους.

Δώσαμε στην ψυχή μας δύναμη και με βαρεία βήματα προχωρήσαμε προς το σωρό των σπυτιών μας.

Στο πρώτο αντίκρουσμα της φοβερής εκείνης εικόνας, ξεσπάσαμε σε κλάματα και άναρθρες κραυγές. Το άγριο θέαμα που πρόβλεπε μπροστά μας είναι αδύνατο να περιγραφεί με ακρίβεια στην έκτασή του. Η βάρβαρη καταστροφική μανία των κακούργων, ανάμικτη με λύσσα και αγριότητα, καθρεφτιζόταν τώρα ανόηλη μπροστά μας.

Το χωριό μας είχε μεταβληθεί σε ωσότη κόλαση. Τα σπύτια μας με τα ντυσίματά τους μισοκρεμασμένα, έχαναν σαν στοιχειά, λες και μούτζωναν τον ουρανό. Από το εσωτερικό τους ακόμα αναδιδόταν μαύροις καπνός με ανάκατες μυρωδιές. Οι αυλές, οι δρόμοι, γεμάτοι πέτρες και αποκαθία. Πολλά από τα πράγματά μας που είχαμε βγάλει στις αυλότερες ήταν μισοκαμένα. Όσα γεννήματα βρήκαν κοντά στα σπύτια μας, έγιναν βορά των μεταγωγικών τους ζώων.

Οι καταστροφές από τις ναζιστικές θηριωδίες ήταν τεράστιες. Ευτυχώς που σβήστηκαν τις εκολήσεις μας. Βλέποντας αυτή τη φρίκη, αυτή την κόλαση, αυτή την κατάντια του χωριού μας, μείναμε άναυδοι. Η καρδιά μας βάρισε, τα πόδια μας λήγισαν, τα μάτια μας βούρκωσαν. Οι γυναίκες μολιοτραβιόταν και σπάραν κλαυθμούς. Οι πιο ψυχράμοι προσπάθησαν να τις καθησυχάσουν. Ο τρόμος και η λύπη είχαν ζωγραφιστεί στα πρόσωπα όλων μας. Παρακολουθούσαμε με κομένη την ανάσα το μεγάλο κακό που μας βρήκε. Αλλάφρονες γυρίζαμε απ' εδώ κι απ' εκεί, αλόγιστα, έρμια της μεγάλης συμφοράς. Η καταστροφή ήταν μεγάλη και ολοκληρωτική κι η συμφορά αγράδιασε τις πιο πολλές οικογένειες. Έτσι ο καθένας μοιραζόταν τον πόνο και τη λύπη με το διπλανό του.

Ελπίζοντας στη Θεία Πρόνοια, αντήλασε δύναμη και δώσαμε στην

ψυχή μας κουράγιο. Κάναμε πέτρα την καρδιά μας και αρχίσαμε τον δύσκολο αγώνα της επιβίωσης. Σ' αυτές τις δύσκολες τραγικές στιγμές όλοι μαζί, ενώμένοι, βοηθώντας ο ένας τον άλλο, καταφέραμε να δώσουμε τη μεγάλη μάχη για την επιβίωσή μας.

Μέσα σε λίγες μέρες, το στεγαστικό μας πρόβλημα, που ήταν και πρωταρχική ανάγκη, αντιμετωπίστηκε προσωρινά με τη συγκατοίκηση δυο και τριών οικογενειών μαζί, στριμωγμένες στα λίγα σπύτια και μαγειριά που γλύτωσαν από τη φωτιά. Εκεί συγκεντρώσαμε ό,τι από τα πράγματά μας άφησε η λαίλαπα της καταστροφής και του αφανισμού. Με πολλές στερήσεις και ταλαιπωρίες, αλλά με μια ανυπέροβλη αγάπη και σύμπνοια καταφέραμε ν' αντιμετωπίσουμε το μεγάλο κακό. Πρώτο μας μέλημα, να εξασφαλίσουμε για το χειμώνα τις απαιτούμενες ζωοτροφές για τα ζωντανά μας (γιδυπορβάτα), που οι τσοπάνοι μας με κίνδυνο της ζωής τους δίδωσαν πάνω στο βουνό. Το κοπάδι με τα γελάδια, καμιά εικοσαριά τον αριθμό, έμεινε μόνο του και γυρίζοντας στο χωριό αφανίστηκε. Έτσι, αμέσως μετά την προσωρινή μας τακτοποίηση, πήγαμε όσοι είχαμε ζώα στην περιοχή του Μοναστηριού μας όπου, παρ' όλο που ο Οκτώβριος πλησίαζε στο τέλος του, το κλαδί ήταν ακόμα πράσινο. Σε δυο - τρεις μέρες κόψαμε την αναγκαία ποσότητα και το αποθηκεύσαμε στις εκεί μεγάλες καλύβες της Μονής. Στα κατώγια της και στους άλλους ισόγειους χώρους βάλαμε τα γίδια μας όπου έμειναν σχεδόν μέχρι τα Χριστούγεννα. Στο διάστημα αυτό έφτιαξαν, όσοι δεν είχαν χώρους για τα ζώα τους, κάποιες πρόχειρες εγκαταστάσεις για να ξεχειμωνιάσουν.

Στο Μοναστήρι στεγάστηκαν για μερικά χρόνια και δυο-τρεις οικογένειες. Οι κάτοικοι, στο σύνολό τους, παρ' όλες τις ταλαιπωρίες, τους κινδύνους, τις στερήσεις και τις απογοητεύσεις, κράτησαν σθεναρά μέχρι το τέλος της δοκιμασίας της κατοχής, για να ριχτούν μετά την απελευθέρωση στο ξαναχτισμένο του χωριού μας.

Το κράτος όσο που μας θυμήθηκε και παρά τις αποζημιώσεις που πήρε, μας έκανε, για όσους μέναμε τότε στο χωριό, από ένα καλυψόσπιτο, αποτελούμενο από ένα δωμάτιο κι ένα χωλ, για να μείνει ολόκληρη οικογένεια. Όσοι από τους πυροπολιείς είχαν κάποια ευχέρεια, επέκτειναν και συμπληρώσαν τις οικοδομές αυτές, χτίζοντας λίγο πιο καλύτερες κατοικίες.

Δυστυχώς όλα όσα έγιναν, δεν συγκρίνονται μπροστά σ' εκείνα που αφάνισε η φωτιά. Τ' αρχοντόσπιτα της Καλουτάς, που χτίστηκαν με ιδρώτα και μόχθο των προγόνων μας πολλών γενιών και αποτελούσαν δέλιμα ενός ανεπανόληττου πολιτισμού, δεν θα γίνονταν ποτέ. Η υπόσχεση των Άγγλων συμμάχων μας, ότι θα αποκαταστήσουν στο ακέραιο όλες τις υλικές ζημιές που προξένησε ο εχθρός στα χωριά μας κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, ήταν ένας μεγάλος εμπαιγμός. Αλλά και τα 145 εκ. δολάρια που χορήγησε στη χώρα μας η Αμερική από το σχέδιο Μαρσάλ για την αποκατάσταση των πυροπληθών, φαγώθηκαν τα πιο πολλά από τους μεγαλοκαρχαρίες ιδιοκτήτες. Οι «έντιμοι» της εποχής εκείνης τα σφετερίστηκαν κατά το δοκούν. Τα ψυχία που περίσπευαν κι έδωσαν στους δικαιούχους, ήταν αιώλη ένας εμπαιγμός.

Πέρασε από τότε σχεδόν μισός αιώνας. Ωστόσο απ' όλοιο χώρο του χω-

ριού μας κι αν περάσει κανείς θ' αντικρύσει τις φρικαλεότητες του φασιστικού τέρατος. Παντού μάρτυρες αναπηδούν μπροστά σου και το σκηνικό των γεγονότων αναβιώνει. Τα ίχνη της συμφοράς μένουν ανεξίτηλα, για να θυμίζουν: πόνο, θρήνο, οδύνη και σπαραγμό, που άφησε στο διάβα του ο δυνάστης κατακτητής.

Ολοκληρώνοντας την παραπάνω αφήγησή μου, θα ήθελα να παραθέσω τα εξής στοιχεία που μας δίνουν ίσως τη μόνη εξήγησή, γιατί οι Γερμανοί δεν έκαναν και τα υπόλοιπα χωριά του Ζαγοριού, όπως αρχικά είχαν προγραμματίσει.

Ο Γεώργιος Βάντζιος, τ. Διηγήτης Εθν. Τραπεζίτης της Ελλάδας, στην εφημερίδα «ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΑ ΝΕΑ» αριθ. φύλλου 338, δημοσιεύει σχόλιο με τίτλο:

«ΘΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ» και υπότιτλο:

HUMERT VON LANZ MARECHAL ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ

ΑΡΧΗΓΟΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ Δ. ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΠΙΟΤΟΝΝΗΣΟΥ

Ο προσάππος του κατήγετο εκ Νεγάδων Ζαγοριού και ήτο μάγειρος εις την Αυλήν της Αυτοκρατορίας (ABSBURG), ως ο ίδιος ωμολόγησεν.

Ο άνω Στρατάρχης είναι εγκατεστημένος εις το Μόναχον.

Εις τούτον παρουσιάσθησαν κατά την κατοχήν εις Γιάννινα ο κ. Αναστάσιος Βλαχόπουλος, ως Πρόεδρος του Εμπορικού Επιμελητηρίου Ιωαννίνων, ο κ. Μιχαήλ Τσιμπέρης, ως αναπληρωτής Γενικού Διοικητού Ηπείρου, ο κ. Δ. Βλαχελίδης, ως Δήμαρχος Ιωαννίνων και ο κ. Γεώργ. Κωνσταντινίδης, δικηγόρος, ως επίσημος διερμηνεύς και εξήγησαν την κατάστασιν της πυρπολήσεως των χωριών του Ζαγοριού, όπερ και εγένετο αμέσως.

Ότω διασώθηκαν πολλά χωριά, τα οποία επρόκειτο να πυρποληθούν.

(Πληροφορία κ. Αν. Βλαχόπουλου. Παρόμοια στοιχεία έχει και ο κ. Ηρακλής Βλάχος, φαρμακέμπορος εν Ιωαννίνους).

Παρακαλείται η Κοινότης Νεγάδων και πας άλλος δυνάμενος να εξακριβώσει τα της οικογενείας του Στρατάρχη, όπως συντελέσουν εις την έρευναν του γενεαλογικού δένδρου και εις την διαπίστωσιν της επωνυμίας του εκ Νεγάδων προσάππου αυτού, βέβαιον όντες ότι θα προσφέρουν πολυτίμους υπηρεσίας εις την νεωτέραν ιστορίαν του Ζαγοριού.

30 Νοεμβρίου 1962

Γεώργιος Αχιλ. Βάντζιος

Την απάντησή μας τη δίνει με κάθε σαφήνεια ο Μάνθος Κ. Οικονόμου, επίτιμος γυναικασάρχης, ιστορικός, στο βιβλίο του «ΝΕΓΑΔΕΣ» σελ. 516 ως εξής:

«...Όταν οι παραπάνω αναφερόμενοι παρουσιάσθηκαν στο Στρατάρχη LANZ, για να του ζητήσουν την κατάπαυση του καψίματος των χωριών του Ζαγοριού, αυτός τους υποδέχθηκε φιλικά. Κατά τη συζήτηση, που έγινε, ο LANZ πιθανόν να θυμήθηκε τον πατέρα του και τα όσα του έλεγε, όταν ήταν μικρός, για τον τόπο της καταγωγής του, το ωραίο και ιστορικό χωριό του Ζαγοριού, τους Νεγάδες, για τον προσάππο του κι άλλα σχετικά με την οικογένειά των.

Όταν καίγονταν τα χωριά του Ζα-

γοριού ο LANZ δεν αποκλείεται σαν Αυτοκρατορικός και σαν Έλληνας από τον πατέρα του, να αισθανόταν λίγη και επιστολή για το κάψιμο των χωριών αυτών, αλλά δεν θα μπορούσε να κάνει τίποτε, για να το εμποδίσει, γιατί ήταν αξιωματικός Χιτλερικού Στρατού. Αλλά όταν είδε μπροστά του 4 διακεκριμένους, από τους οποίους οι τρεις ήταν Ζαγοριόι, κι ήλπιε ότι το πρώτο χωριό, που θα καίγονταν μετά το κάψιμο των Φοργιάδων, θα ήταν οι Νεγάδες, το χωριό των προγόνων του δεν βάσταξε, ομολόγησε σ' αυτούς ότι οι «Νεγάδες είναι το χωριό του, γιατί ο προσάππος του κατοικούσε σε αυτούς κι ήταν μάγειρος στην Αυλή της Αυτοκρατορίας» και υποσχέθηκε να σταματήσει το κάψιμο των χωριών του Ζαγοριού, που έγινε αμέσως.

Κι έτσι διασώθηκαν από το κάψιμο οι Νεγάδες και τα άλλα χωριά του Ζαγοριού, που δεν είχαν καί. Κι ο LANZ με την ενέργειά του αυτή κράτησε τη φωνή σαν ευεργέτης των Νεγάδων και των άλλων χωριών του Ζαγοριού, τα οποία δεν κάρταν.

Αλλά γεννάται το ερώτημα: πως ήταν ο προσάππος του LANZ; Στη Βιέννη κατ' εκείνη την εποχή, που ζούσε σε αυτός, ήταν ταξιδευμένος πολλοί Νεγάδωτες, των οποίων δεν μπορούμε να εξακριβώσουμε τα ονομαστικά. Αλλά μπορούμε από τα παραπάνω να βγάλουμε το συμπέρασμα, ότι ο προσάππος του Στρατάρχη LANZ ήταν ξένος ο Αθανάσιος Γκινόπουλος, για τον οποίο, όπως γράφουμε και παραπάνω, θα μάθαίναμε αρκετά, αν είχαμε την ανέκδοτη ιστορία του αξιωματικού Γ. Β. Σωτήρη, στην οποία γράφει πάρα πολλά γι' αυτόν.

1) Ο κ. Μ. Τσέφρας σε επιστολή του από 23-9-77 μεταξύ άλλων μου γράφει: «...σχετικώς με τον Στρατάρχη LANZ σου γράφω τα κάτωθι. Το 1936 ως Πρόεδρος της Κοινότητος έλαβον άποψη του Σοφοκλή Γκινόπουλου, με τρού εν Βιέννη (μέσον του Διηγητή εις Ιωάννινα κ. Στεφανόπουλου). Εξ της αίτησιν εξήτει πιστοποιητικόν ότι κατέταται εκ Νεγάδων και είναι αξιωματικός ταγών, το οποίο και εξέδωσα φερμένους εγγεγραμμένους εις το παλαιόν Μητρώον Αρρένων της Κοινότητος Νεγάδων».

2) Ο πάππος του Σοφοκλή Γκινόπουλου Αθανάσιος ταξιδεύονταν στη Βιέννη.

3) Ο γιός του Αθανάσιου Μάνθος πατέρας του Σοφοκλή (1835-1883) υπήρξεν υποπρόξενος της Αυτοκρατορίας στα Γιάννινα, και

4) Ο Σοφοκλής Γκινόπουλος κατέταται στα Γιάννινα, και

Και τελικά γιατί φέρει το επώνυμο «LANZ» μπορούμε να πούμε ότι άλλοτε το επώνυμο του πατέρα του «Γκινόπουλος» και πιθανόν να πήρε ως πατρικό το επώνυμο της μητέρας του, που καμιά πάσαν πιθανότητα ήταν Βιεννέζα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στην Καλοστή έκδοση συνολικά 77 σπύτια, και 1 Δημ. Σχολείο καθώς και 50 αγχωκαλίδες Διδασκάλους 20 σπύτια, το Παρεκκλήσιό του και οι Εκκλησίες του χωριού.

1. Υπερήτης, ο (ζημ.). Άσπιο καυτός κό νγρό, γλωσσισμένος θαλασμός, που βράζει σε 216°, εξαερίζεται εύκολα και οι ατμοί του στη συνθησιαμένη θερμοκρασία μολύνουν την ατμόσφαιρα, προκαλώντας το αναστανατικό σύστημα και προκαλώντας στο δέρμα αγάχρενα εγκαύματα. Είναι φοβερό όπλο.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΤΡΙΣΤΕΝΟ (Καλοκαίρι '92)

Από τον Πρόεδρο της Αδελφότητας Τριστένου πήραμε την παρακάτω επιστολή που δημοσιεύουμε. Στο επόμενο φύλλο θα δημοσιευθεί η προσφώνησή του κατά την έναρξη των εκδηλώσεων.

H Σ.Ε.

ΠΡΟΣ
«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σελ. 4
454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Αγαπητοί μας Φίλοι,
Η Αδελφότητά μας, διερμηνεύοντας και τα συναθήματα όλων των χορευτικών μας, αισθάνεται την ανάγκη να σας ευχαριστήσει θερμά για την προβολή από το «ΖΑΓΟΡΙ μας» των Εκδηλώσεων Θέρους '92, συμβάλλοντας έτσι στην επιτυχία τους, που διοργάνωσε η ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ και το Κέντρο «Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ» στις 21-23 Αυγ. 1992 στο Τρίστενο, με την συνεργασία της Κοινότητας Τριστένου, του Πολιτιστικού Συλλόγου Τριστένου «Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ» και της Αδελφότητάς μας.

Για την επιτυχία των εκδηλώσεων αυτών, που αποτέλεσαν πράγματι παρόντα πολιτιστικά γεγονότα για την περιοχή μας, κατά γενική εκτίμηση, το Τρίστενο έκαμε ό,τι καλύτερο μπορούσε. Εξάλλου είδε στην τιμητική επιλογή του, σαν του τόπου των εκ-

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

1) Χαρά σε όλους

Ένας καλός πατριώτης, ο Γιάννης Χαράνης απ' το Βρυσσοχώρι Ζαγοριού αδούρυα «έγραψε το όνομά του» σ' αυτόν τον ωραίο και αόριστο για τόσα χρόνια τόπο! Τον ευχαριστούμε, τον ευγνωμονούμε και θα τον ευγνωμονούμε οι κάτοικοι των τριών χωριών Λάιστας, Βρυσσοχωρίου, Ηλιοχωρίου. Κι όχι μόνο οι κάτοικοι αλλά και τόσοι άλλοι που αγάπησαν αυτό το κομμάτι του Ζαγοριού και τραγούδισαν την πανέμορφη Τύμη! Όσοι σωστά έχουν συνδέσει την πρόοδο και το μέλλον αυτής της περιοχής με τις αναγκαίες προσπάθειες προς τα χωριά Κόνιτσας στους πρόποδες του Σμόλικα και προς Λάιστα-Βοδόστα-Μακεδονία.

Πριν από την έναρξη της παράστασης και σε άκρως πανηγυρική και συγκινητική ατμόσφαιρα έγιναν από σηνή οι προσφωνήσεις και χαιρετισμοί εκ μέρους της Κοινότητας Τριστένου, του Πολιτ. Συλλ. Τριστένου «Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ» και της Αδελφότητας Τριστένου καλωσόρισε τους προσκεκλημένους, τους επισκέπτες και τους συγχωριανούς ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Τριστένου Φάνης Πασπαλιάρης.

Από το Πνευματικό Κέντρο «Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ» απήχθησαν χαιρετισμοί και μίλησε και για το ένα και ενιαίο όλους τους πανηγυριώτες με τις φωνές τους στο χορό. Φυσικά σ' αυτούς προστέθηκε κι εγώ. Εύχομαι στο Μήτσιο Καμινάρη να ζήσει και να χορεύει όπως τον είδα και στα εκατό του χρόνια.

Πάνος Σκάρας

Περαιτέρω από το πανηγύρι Ελάτης Ζαγοριού στις 15 Ιουνίου, είδα τον παλιό χορευτή Δημήτρη Καμινάρη, βεντέτα σ' όλο το Ζαγόρι, που παρά τα 86 χρόνια του και με σπασμένο ποδάρι ξεσήκωσε όλους τους πανηγυριώτες με τις φωνές τους στο χορό. Φυσικά σ' αυτούς προστέθηκε κι εγώ. Εύχομαι στο Μήτσιο Καμινάρη να ζήσει και να χορεύει όπως τον είδα και στα εκατό του χρόνια.

Εκ μέρους του Πολυμελούς Συμβουλίου της Ριζαρείου απήχθησαν χαι-

δηλώσεων και την ευκαιρία να εκφράσει την αγάπη του και την ευγνωμοσύνη του προς τους Ευεργέτες του Αδελφούς Ριζαίρη: αρκεί να αναφερθεί ότι, παλιότερα, οι περισσότεροι σπουδαγμένοι του εφορήσαν στην Ριζαρείο. Όλες οι εκδηλώσεις είχαν την καθολική συμμετοχή των κατοίκων του χωριού και ευρύτατη συμμετοχή των γύρω χωριών. Και σε όλες τις εκδηλώσεις κυριάρχησε μια συγκινητική ατμόσφαιρα ομορφιάς και ανάστασης.

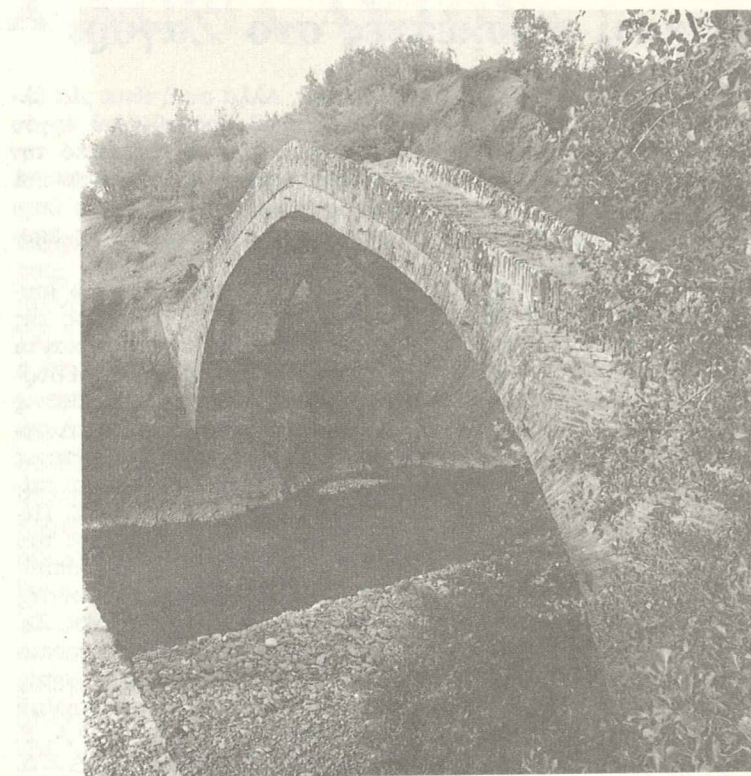
Στις 21/8, την Παρασκευή το μεσημέρι, έγιναν τα εγκαίνια της Έκθεσης Ζωγραφικής των εξαίρετων καλλιτεχνών Μηνά Στράτη στην Αίθουσα «Δημ. Παπαλεοντίου» του Πν. Κέντρου Τριστένου, της οποίας την παρουσίαση έκαμε ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Τριστένου. Τις δεκάδες πίνακες, με την χρωματική τους πανδαισία, χάριξαν και σχολίασαν εκατοντάδες επισκέπτες, και ιδιαίτερα οι νέοι μας.

Το βράδυ της ίδιας ημέρας δόθηκε από το Δημοτικό Θέατρο Ν. Ιωνίας στο Μεσοχώρι μας, που στεφανώνεται από τον καταπράσινο θόλο των δύο αδελφωμένων πλατάνων, θεατρική παράσταση με εξαιρετική επιτυχία, με την πάντα ενδιαφέρουσα κωμωδία του Δ. Βιζάντιου «Η ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ». Ευχαριστή εκτέλεση για τους χωριανούς μας ήταν η συμπλήρωση του θιάσου στο ρόλο του μικρού αγγελιαφόρου από το 11χρονο Τριστενιόπουλο, τον Αλέκο Φάφα, που η εμφάνισή του χαίρεται τη ζωή. Οι θεατές χάριξαν την παράσταση από τον ανιδιότελη θιασο και την είδαν σαν προσφορά πολιτιστικής αλληλεγγύης του Δήμου Ν. Ιωνίας προς το χωριό μας και το Ζαγόρι. Εκτιμήθηκε δε ιδιαίτερα η πρόταση των Αδελφών Πολύκαρπου και Ιωσήφ Πολύκαρπου, σκηνοθέτη και σκηνογράφου, αντιστοίχως του θιάσου για διδασκαλία σε νέους από τα χωριά μας ενός θεατρικού έργου το ερχόμενο καλοκαίρι, που θα παιχτεί στα Ζαγοροχώρια. Την παράσταση τίμησαν και τα γύρω χωριά με κοινοτικούς άρχοντες και μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Πολιτιστικών τους Συλλόγων και Αδελφοτήτων, καθώς και πολιτροδόσωπη αντιπροσωπεία του Ιδρύματος ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ και του Πνευμ. Κέντρου «Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ», που χαιρετίστηκε σαν ιδιαίτερη τιμή για το χωριό μας.

Πριν από την έναρξη της παράστασης και σε άκρως πανηγυρική και συγκινητική ατμόσφαιρα έγιναν από σηνή οι προσφωνήσεις και χαιρετισμοί εκ μέρους της Κοινότητας Τριστένου, του Πολιτ. Συλλ. Τριστένου «Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ» και της Αδελφότητας Τριστένου καλωσόρισε τους προσκεκλημένους, τους επισκέπτες και τους συγχωριανούς ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Τριστένου Φάνης Πασπαλιάρης.

Από το Πνευματικό Κέντρο «Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ» απήχθησαν χαιρετισμοί και μίλησε και για το ένα και ενιαίο όλους τους πανηγυριώτες με τις φωνές τους στο χορό. Φυσικά σ' αυτούς προστέθηκε κι εγώ. Εύχομαι στο Μήτσιο Καμινάρη να ζήσει και να χορεύει όπως τον είδα και στα εκατό του χρόνια.

Εκ μέρους του Πολυμελούς Συμβουλίου της Ριζαρείου απήχθησαν χαι-

Το γιοφύρι της Τσιπιανης ή του Πασπαλιάρη (Φωτογραφία Γ. Ζιώγα)

ρετισμό ο ακάματος σύμβουλος Άγγελος Κίτσος, ο οποίος και αναφέρθηκε στην ευεργετική παρουσία του Ιδρύματος στο Ζαγόρι και καταχειροκροτήθηκε.

Χαιρετισμό, τέλος, απήχθη και ο σκηνοθέτης του θιάσου Πολύκαρπος Πολυκάρατος, ο οποίος προσφώνησε με πολλή συγκίνηση τον αποχωρούντα από το θίασο, Χρήστο Πανταλή, το λογώτατο, στον οποίο και έδωσε αναμνηστική πινακέτα.

Ακολούθησε δεξίωση για τους προσκεκλημένους και τα μέλη του θιάσου στο επιπρόσωπο και πεντακάθαρο κέντρο του Κίωνα με γευστικότατο δείπνο.

Στις 22 Αυγούστου, το Σάββατο το βράδυ, οι πιλαίτες μας ήταν κατάμεστη για την συνέχεια των εκδηλώσεων. Εμφανίσθηκαν οι Χορευτικοί Όμιλοι του Πολιτ. Συλλόγου Πέτρας και της Αδελφότητας Τριστένου, με την συνοδεία δημοτικής μουσικής (με τους νέους και θαυμάσιους μουσικούς, τον Γιώργο Κωστήν στο κλαρίνο και τραγουδιστή τον Χρήστο Τζιτζιμάχο). Ακολούθησε γενικός χορός, που κράτησε περίπου ως τα ξημερώματα.

Στις 23 Αυγούστου, Κυριακή, έγινε πανηγυρική λειτουργία στον Άγιο Γεώργιο με τέσσερις ιερείς και στην οποία χοροστάτησε ο Αρχιμανδρίτης και Ιεροκήρυκας της Ι. Μητρόπολης Ιωαννίνων Δημήτριος, με την συνοδεία της θαυμάσιας Εκκλησιαστικής Χορωδίας.

Φάνης Πασπαλιάρης
Πρόεδρος Αδελφ. Τριστένου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Κάνουμε γνωστό σε όσους παραπονέθηκαν για πλημμελή διακίνηση του Περιοδικού μας, πως αυτό δεν οφείλεται σε μας αλλά κυρίως στην μη επαρκή ενημέρωση της διαχείρισης του Περιοδικού για την αλλαγή της κατοικίας τους καθώς και στην απώλεια των τευχών στα γραμματοκιβώτια των πολυκατοίκων.

Πάντως, για κάθε ανωμαλία που προκύπτει, να μας ειδοποιείτε εγκαίρως.

Το εφετεινό καλοκαίρι

Εκλεκτοί επισκέπτες στο Ζαγόρι

Το Μονοδένδρι και η «Ριζάρειος» απετέλεσαν δύο φορές φέτος το καλοκαίρι, το β' δεκάημερο του Ιουνίου και το τέλος Αυγούστου τον ενδιάμεσο σταθμό της διακίνησής τους. Δύο ομάδων διακεκριμένων εκπαιδευτικών της δημόσιας οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας μας, οι οποίες κατευθύνονταν προς την Ν. Αλβανία, εξυπηρετώντας ευρύτερες επιδιώξεις του Βορειοηπειρωτικού Ελληνισμού και της ελληνοαλβανικής φιλίας.

Πέρα από αυτό τον ειδικό σκοπό, τα μέλη και των δύο αποστολών μπόρεσαν, τις ώρες που έμειναν στο Ζαγόρι (επιστρέφοντας σ' αυτό κα-θημερινά επί τέσσερις ημέρες ύστερα από αντίστοιχο ημερήσιο ταξίδι στην Αλβανία), να γνωρίσουν επι-τροχάδην και άλλα χωριά, όπως τη Βίτσα, τα Άνω Πεδινά, το Δίλοφο, την Ελάτη, την Αρίστη, το Πάπι-γκο..., να θαυμάσουν τις ομορφιές του τόπου μας, να εκτιμήσουν ανθρώπους και να επιστημονούν ανά-γκες και καταστάσεις.

Τις αποστολές προς την Αλβα-νία ωργάνωσε το Ίδρυμα Αποκατα-στάσεως Ομογενών εξ Αλβανίας (Ι.Α.Ο.Α.), την δε οργανωτική ευθύ-νη τους είχε ο συμπατριώτης Άγγε-λος Κίτσος, Διοικητικός Σύμβουλος του ως άνω Ίδρυματος.

Ανάμεσα στους εκλεκτούς επι-σκέπτες υπήρξαν και πρόσωπα, τα οποία βοήθησαν ουσιαστικά και με ποικίλους τρόπους τον τόπο μας, γι' αυτό, τόσο η Ριζάρειος Σχολή, όσο και η Λαμπρινάδεια, τίμησαν ιδιαίτερα τα πρόσωπα αυτά κατά την παρουσία τους στο Ζαγόρι. Εντελώς ενδεικτικά αναφέρουμε εδώ τους εκπροσώπους της ΕΥΡΩ-ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, η οποία είναι βασικός χορηγός του πολυτελέστατου λευκάματος, υπό τον τίτλο «ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ», που εκδίδει η Ριζάρειος για τα οποία γράφτηκε σε άλλη στήλη του παρόν-τος τεύχους της εφημερίδας μας, τους εκπροσώπους του Υπουργείου Πολιτισμού, το οποίο πέριον και εφέτος ενίσχυσε αρκετές τοπικές προσπάθειες Κοινοτήτων και Οργα-νώσεων του Ζαγορίου (γιορτές Τρι-στένου, Βιβλιοθήκη Νεοφύτου Δού-μα στα Άνω Πεδινά, Εκκλησία Κα-στανάνα, τοπικές προσπάθειες και έργα στις Κοινότητες Παπύγκου, Ελάτης, Μονοδενδρίου, δραστηριό-τητες του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορίου στα Γιάννινα και της Ενώσεως Ζαγορισιανών στην Αθήνα κ.ά.). Τυμήθηκαν ακόμη οι εκπρόσω-ποι του Τ.Α.Ο. και του Ίδρυματος Παλιννοστούντων, χωρίς στην οικο-νομική συμπαράσταση των οποίων εξοφλείται η Λαμπρινάδεια, διευ-ρύνεται το κτίριο της Ριζαρείου στο Μονοδένδρι και συνεχίζεται η αμειωμένη εκπαιδευτική και στις δύο Χειροτεχνικές Σχολές, 40 κορι-τσιών από τη Βόρεια Ήπειρο, οι οποίες θα γυρίσουν στις εστίες τους για να αποκατασταθούν εκεί επαγ-

γελματικά. Αλλά αυτή είναι μία άλ-λη αθέατη πλευρά εθνικού έργου που συντελείται αθόρυβα από την ιδιωτική πρωτοβουλία, αλλά και από κρατικούς λειτουργούς που έχουν υψηλή συναίσθηση της απο-στολής τους...

Στην πρώτη αποστολή του Ιου-νίου συμμετείχαν ο Πρόεδρος της Ριζαρείου Κων. Α. Φαφαλιός και τα μέλη του Δ.Σ. συμπατριώτες Γεώρ-γιος Νουτσόπουλος τ. Πρύτανης Ε.Μ.Π., Στ. Ιωαννίδης, Αθαν. Λιού-μας και Άγγ. Κίτσος, ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών και επί-σης μέλος του Δ.Σ. της Ρ.Ε.Σ. Πέ-τρος Γέμτος, οι Αντιπρόεδροι του Αρείου Πάγου Ν. Σακελλαρόπου-λος και Μ. Παπαδάκης, ο Διοικητής της Κτηματικής Τραπέζης Αλ. Γε-ωργιάδης, ο συμπατριώτης Αρεοπα-γίτης Βασ. Λαμπρινός, ο Καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου και μέλος του Δ.Σ. του Ι.Α.Ο.Α. Γ. Κώττης, η Διοικητής του Ο.Α.Ε.Δ. και Αντιπρόεδρος του Ι.Α.Ο.Α. Νί-κη Τζαβέλλα, ο Πρόεδρος του Εθνι-κού Ίδρυματος Νεότητας Κ. Ζανιάς, ο Σύμβουλος Υπ. Πολιτισμού Θα-μάς Κωστίκας, ο Γεν. Γραμματέας του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών Α. Παπαντωνίου, οι Κα-θηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών Στ. Φασουλάκης, Φρόσω Δικαιού-λια και Αικ. Καμινάκη, ο Πρόεδρος της Πετρόλα Μ. Γρηγοριάδης (Λαί-στινης καταγωγής), ο Αναστ. Γεν. Διευθυντής της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Κ. Καριδιάς, ο εκδότης της Εφημερίδας «ΕΣΤΙΑ» (Μονο-δενδριτικής καταγωγής από τη μη-τέρα του) Α. Κύρου, ο Διευθυντής της Ριζαρείου Κων. Παναγής, ο Σύμβουλος Υπ. Εθν. Αμύνης κ. Λιο-δύμος κ.α.

Στη δεύτερη αποστολή, που πραγματοποιήθηκε στα τέλη Αυγού-στου συμμετείχαν κυρίως εκπρόσω-ποι της οικονομικής δραστηριότη-τος του τόπου μας. Έτσι εκτός από τον Γενικό Γραμματέα του Ε.Ο.Τ. Κ. Πυλαρινό, διακρίναμε τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομη-χανιών Ιάσωνα Στράτο, τον Πρό-εδρο των Εφοπλιστών επιβατικών πλοίων Ανδρέα Ποταμιάνο, τον Πρόεδρο των Ελλήνων Ξενοδόχων Μάκη Φωκά, τον Πρόεδρο του Οργανισμού Ασφαλίσεως Εξαγα-γών Φαίωνα Στράτο, τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Ταξιδιωτικών Γρα-φείων Λύσανδρο Τσιλίκη, τους επιχειρηματίες Μ. Γερογιάννη, κ. Κουλουβάτο, τους αρχιτέκτονες-μη-χανικούς Δ. Κουσιδάκη, Α. Δόβα, Θ. Γάνο, Στ. Ιωαννίδη, εκπροσώ-πους του Τ.Α.Ο.Α. και πολλούς άλ-λους, που ορισμένοι από αυτούς γνώρισαν για πρώτη φορά το Ζα-γόρι και που είναι βέβαιο, ότι σε κά-ποια στιγμή θα εκδηλώσουν ακόμη πιο έντονα το ενδιαφέρον τους γι' αυτό.

Ας ελπίσουμε...

Έκτακτος Συνεργάτης

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Σεπτέμβριος, σημαίνει έβδομος και προέρχεται από τη λατινική λέξη SEPTEM, διότι από της εποχής της Ρωμαϊκής κοσμο-κρατορίας καθιερώθηκε παντού το μέχρι σήμερα ισχύον Ρωμαϊκό ημερολόγιο, γνωστόν ως Ιουλιανόν. Ονομάστηκε έτσι από το όνομα του Αυτοκράτορος Ιουλίου, ο οποίος το πρώτον εισήγαγε αυτό από του έτους 146 π.Χ., συνετέθη δε τούτο υπό του δια-σώματος της εποχής εκείνης Αλεξανδρινού αστρονόμου Σωσάν-νου.

Ο Σεπτέμβριος αντιστοιχεί, κατά το ήμισυ με τον Μεταγεν-νίωνα, κατά δε το έτερον ήμισυ, με τον Βοηδρομιώνα του Αττικού ημερολογίου, τον Θωθ των Αιγυπτίων και τον Ευάλ των Εβραίων. Η ορθόδοξη εκκλησία μας, κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, καθιέρωσε τον Σεπτέμβριον ως πρώτον μήνα του έτους, γι' αυτό την 1ην Σεπτεμβρίου εορτάζει την αρχήν της Ινδίκτου ή άλλως τον Ινδικτιώνα.

Προέρχεται από τη λατινική λέξη INDICTIO που σημαίνει ορι-σμός ή διάγγελμα περί του φόρου, διότι κατ' αυτόν τον μήνα οι Ρωμαίοι διέτασσαν δια θεσπίσματος τους υπηκόους των να κα-ταβάλουν φόρον προς διατήρησιν των στρατευμάτων τους.

Καθιερώθη δε ο Σεπτέμβριος πρώτος μήνας του έτους, διότι από τον μήνα Σεπτέμβριον αρχίζει η ζωή.

Κάθε Σεπτέμβριο μια κοσμογονική αλλαγή συνετελείται στην ατμοσφαίρα, στη φύση γύρω, στην επιφάνεια και στα σπλάχνα της γης! Κάθε Σεπτέμβριο όλοι οι καρποί ωριμάζουν και φωνάζουν προδίδον, όσοι τυχόν καθυστέρησαν, είναι καταδικασμένοι άσκοπα και ανελέητα να χαθούν.

Καμμία παράτασις δεν τους δίνεται.

Η φύσις στους νόμους της, είναι ψυχρή, ανεπηρέαστη και αμεί-λικτη!

Το Σεπτέμβριο ολοκληρώνεται ο ετήσιος κύκλος της ζωής του φυτικού κόσμου.

Δώδεκα μήνες η διάρκειά της.

Αλλά και κάθε Σεπτέμβριο, μια νέα ζωή αρχίζει!

Οι δυνατότες και παρατεταμένες ζέστες των δύο προηγούμενων μηνών, τώρα περιορίζονται.

Η μέρα κι η νύχτα μοιράζονται εξ ίσου το χρόνο.

Άνεμοι ισχυροί φέρνουν τα πρωτοβρόχια.

Υδατμολογία σκεπάζονται την ατμοσφαίρα.

Η ζεστή αυτή υγρασία, κάνει την κατάξερη γη να μαλακώνει.

Έτσι οι πεσμένοι πάνω της σπόροι, βρίσκουν τις πλέον κα-τάλληλες συνθήκες γι' ανα διεισδύσουν στα σπλάχνα της, ασφο-λίζονται κι αρχίζουν να γίνονται.

Το Σεπτέμβριο γίνεται η σύλληψις!

Το Σεπτέμβριο αρχίζει ο νέος κύκλος της ζωής!

Αχ, πως είναι φτιαγμένα, ο θάνατος με τη ζωή να περπατούν αντάμα!

Μα και ο άνθρωπος, τον Σεπτέμβριο μήνα αισθάνεται εντελώς διαφορετικά.

Μέσα του κάποια αλλαγή επέρχεται.

Όλο το χρόνο πάσχιζε και δούλευε σκληρά. Έδινε και δεν έπαιρνε.

Και να, τώρα το Σεπτέμβριο, βλέπει τους κόπους του ν' απο-βονται και αισθάνεται ασφαλής και ικανοποιημένος. Όλες οι ερ-γασίες του τον μήνα αυτόν είναι πως να συλλέξει και συγκεντρώ-σει τους καρπούς*. Βρίσκεται σε διαρκή υπερένταση. Πρέπει να τα προλάβει όλα για να έχει εφαρμογή η λαϊκή παροιμία που λέγει, «ο καλός ο νοικοκύρης, το χειμώνα χαίρεται».

Όμως ας μην μιλάμε άλλο γι' αυτόν τον νοικοκύρη, αυτόν τον άνθρωπο, αυτόν τον κόσμο, γιατί χάθηκε.

Ο σημερινός άνθρωπος, ως επί το πλείστον συγκεντρωμένος ασφυκτικά στις πόλεις, ζει και κινείται σ' απαντώτα ταμεντότητα σαν ρομπότ, ξεκομμένος εντελώς από τη μάνα φύση, η οποία, παρά τις τόσες πληγές που της έκανε και παρά την αφύσικη συμ-περιφορά του προς αυτήν, εκείνη πάλι με αγάπη τον περιμένει να γυρίσει κοντά της!

Άμποτε!

Ι. Γ. Παπαϊωάννου
Κόνιτσα, Σεπτέμβριος 1992

* Για τις εποχιακές εργασίες του μηνός αυτού, βλέπε περισσότερα στο βιβλίο μου «ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ», Τόμ. Α', Β' έκδοσις, σελ. 201-203.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΑΥΤΟΥ»

ΜΑΝΘΟΥ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΜΠΟΥΛΤΖΗ (Νυν Ελάτη)

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

1852

ΛΕΗΛΑΣΙΑ ΟΙΚΙΑΣ Α. ΒΟΥΤΡΥΑΡΗ - ΦΟΝΟΣ ΑΥΤΟΥ

Λαμπρινός «Ζαγοριανά» 1870 σελ. 2-243 - «Τω αυτώ έτει (δηλ. 1852) δέκα αλβανοί εισήλθον εις το χωρίον Μπουλτζή και διήρπασαν την οικίαν του Αλ. Βουτρυάρη, σφάξαντες και τον ίδιον, επειδή, φά-νεται, εγνώριεν ένα των κακούργων».

ΕΙΣΒΟΛΗ ΛΗΣΤΩΝ - ΦΟΝΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

«Ερμούπολις» 27 Νοεμβρίου 1865 - «Αξιοσημείωτον είναι και εν παροξυσμικόν γεγονός, όπερ συνέβη εν Ζαγορίω την 18ην του πα-ρελθόντος μηνός Οκτωβρίου εις το χωρίον Μπουλτζή. Συμμορία λη-στών εισβαλούσα ελαφρυράγησε μίαν πλουσίαν οικίαν και εφόνευσε δύο γυναίκα. Οι δε δασοφύλακες και λοιποί δημόσιοι οίτινες απε-στάλησαν προς καταδίωξιν της ληστείας, αντί να επιτυχώσι βάλαμον εις τας τεταραγμένας καρδιάς των κατοίκων του χωρίου εκείνου, πολλές διέπραξαν καταχρήσεις και αυθαιρέσεις».

1866

ΛΑΦΥΡΑΓΩΓΗΣΙΣ ΟΙΚΙΑΣ ΑΝ. ΒΟΥΤΡΥΑΡΗ - ΒΑΣΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Λαμπρινός - «Ζαγοριανά» 1870 σελ. 244 - «Τω έτει 1866 4 λησται εισήλθον περί την πρώτην της νυκτός εις Μπουλτζή και ελαφρυ-ράγησαν την οικίαν του πέφυσι τελευτήσαντος Αναγν. Βουτρυάρη, βασάνισαν τον πρωτότοκον αυτού υιόν Γεώργιον και την Μαγδα-λινήν, σύζυγον του δευτεροτόκου Κωνσταντίνου και θυγατέρα του Αλεξίου Τσουρλιδου».

1878 - 1883

ΧΡΗΜΑΤΙΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ - ΕΚΠΑΤΡΙΣΜΟΣ

Λαμπρινός - «Ζαγοριανά» Β' σελ. 68 - Και το χωρίον τούτο κατά το διάστημα των απαισιών τούτων της ληστείας ετών υπέστη χρη-ματικήν ζημίαν 300 λιρών — εξεπατρίσθησαν δε και τέσσαρες οικο-γένειες, πλην των εις Ιωάννινα μεταναστευσασάνων.

«Σύλλογοι» 25 / 6 Νοεμβρίου - Επιστέλλουσι εξ Ιωαννίνων εις την «Παλιγενεσίαν» - Το Ζαγόριον ερημούνται, πλείστοι οικογένειαι εκ πολλών καμών αποχαιρετῶσιν αυτό μεταναστεύουσαι εις Σμύρνην, Φόκαιαν, Καβάλαν, Βλαχίαν και εις άλλα μέρη πολλά. Το θέαμα του αποχαιρετισμού τούτου κατ' αυτές συγκινητικώτατον. Αγελήδον οι έστυγες ούτοι απεχαιρέτων και έβρεχον κρουνούς δακρύων το πά-ντων έδωρος εκπαιτρίζόμενοι εις την αλλοδαπήν.

«Σύλλογοι» 29/10 Νοεμβρίου - εξ Ιωαννίνων 17/29 Οκτωβρίου. «Η ληστεία συνεπλήρωσε το έργον της ερημώσεως εν τω Ζαγορίω. Οι κάτοικοι του μήματος τούτου αθρόως εγκαταλείπουσι τας εστίας των και μεταβαίνουσιν εις την ξένην ζητούντες άσυλον».

1879

ΛΕΗΛΑΣΙΑ ΟΙΚΙΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΒΛΑΧΟΥ

Την εισβολήν των ληστών στη Μπουλτζή και την λεηλασίαν των οικιών των αδελφών Βλάχου αναγράφουν οι εφημερίδες - «Παλιγε-νεσία» 22 Σεπτεμβρίου - «Βυζαντίς» 28 Σεπτεμβρίου - «Νεολόγος» 27/9 Οκτωβρίου και Αν. Σακελλαρίου «Το Ζαγόριον και αι κατ' αυτού ληστρικά επιδρομαί» σελ. 24-25 Αν Σακελλαρίου «Το Ζαγόριον και αι κατ' αυτού ληστρικά επιδρομαί» σελ. 24-26 - «ΒΟΥΛΤΖΗ» Κατά Αθήνασπον του 1879 ληστρική συμμορία εκ 30 ληστών υπό τον λή-σαστρον Μπαλασόν εισβαλούσα εις το χωρίον περί λίχωνων αφός ελαφρυράγησε τας αλλήλας παρακειμένας οικίας των αδελφών Δημ. Βλάχου, Ιωάννου Βλάχου και Μιχαήλ Βλάχου τραυματίσασα δι' εγ-χαρίδιον την χήραν Κ. Βλάχου. Η αρπαγήσα λεία συνέκετο εξ ελα-χίστων μεν χρημάτων εκ πλείστων δε κειμηλίων και ενδυμάτων και

υφασμάτων και τινων επίπλων, εν οίς και τα εκ της οικίας Δημ. Βλά-χου αρπαγέντα χρυσά εξαπτέρυγα της Εκκλησίας του χωρίου, ης ο ειρηνέμενος Δημήτρ. Βλάχος ενύγχανε ταμίαις. Προς την ειπούσαν αυ-τοίς χήραν Κ. Βλάχου ότι έπρεπε να σεβασθώσι τα ιερά σκεύη, απε-κρίναντο οι λησται ότι και ημείς δι' Εκκλησίαν τα θέλομεν! ως βλέπει-τις, οι και ιεροδούλοι λησται ήσαν οπαδοί του Ιησούϊτικού δόγματος ο σκοπός αγιάζει τα μέσα! ήρπαζον τα ιερά σκεύη, όπως δι' αυτών κοσμήσωσι την εκκλησίαν του χωρίου αυτών και εξιλεώσωσι σ' αυτά και το θέλον ή και εγγραφώσιν εν τω καταλόγω των ευεργετών και συνδρομητών της ιδίας αυτών πατρίδος! Αλλ' αμφιβάλλομεν, εάν της απληστίας αυτών ήθελον υπερισχύση τοιαύτη τις Ιερά επιθυμία. Οι λησται μη κατορθώσαντες να συλλάβωσι τινα των εκ των ειρηνέμενων οικιών, ηναγκάσθησαν μετά τριώνων εν τω χωρίω διαμονήν να απέλ-θωσι του χωρίου προξενήσαντες βλάβην τη Μεν οικία Δημ. Βλάχου 100 περίπου λιρών, τη δε του Ιωάννου Βλάχου 30 σχεδόν λιρών, τη δε του Μ. Βλάχου 250 μόνον γροσίων. Την τελευταίαν οικίαν πεπει-ράθησαν οι λησται να πυρπολήσωσι, αλλά των ληστών τινος αντι-σάντος τη αποφάσει ταύτη η πυρκαϊά κατεσβέσθη υπ' αυτού τούτου και τα αγριώτερα και αιμοχαρέστατα θηρία πολλάκις εν παροδικαίς στιγμαίς δεικνύουσιν αρετάς φιλανθρωπίας!».

«Παλιγενεσία» 22 Σεπτεμβρίου - Εν Ιωαννίνους την 14 σεπτεμ-βρίου 1879

«... Μετά την καταστροφήν της κόμης Παπύγκου... την τρίτην με-σούντος περί την δύσιν ήλιου τριάνοντα λησται εισέβαλον εις την κόμην Μπουλτζήν και ελεηλάτησαν και ερώμωσαν τας τρεις οικίας των ευπόρων Βλάχου. Η τοιαύτη κατάσταση και το ακαταδίωκτον των ληστών έφερον εις την ανάγκην τους κατοίκους του Ζαγορίου ν' απευθύνωσι σφοδρόν έγγραφον προς τον γεν. διοικητήν, ον απο-καθιστώσι υπεύθυνον και ον απειλούσιν, ότι θέλουν προβή και ανα-φέρει ταύτα και ανωτέρω και ζητήσει άλλοθεν την θεραπείαν του κα-κού. Μετά την επίδοσιν του εγγράφου τούτου, όπερ υπέγραψαν 90 εκ. των τα πρώτα φερόντων εν Ιωαννίνους Ζαγορισιανών, η Διοίκησις εφάνη ταραχθείσα λίαν και εν τη απορία της απεράσισε να πέμψη προς καταδίωξιν των ληστών και τους εκ Λάκκας οπλαρχηγούς Δη-μήτριον Ζ' Θύμιον και Α. Κάλον, με 25 οπλίτας έκαστον. Τούτου γνωσθέντος ενήθησεν ο λήθος υπό των εν τη υπηρεσία Αλβανών να εμποδισθώσιν ούτοι. Έφθασαν μέχρι του σημείου να αποποιηθώσιν οι υπάλληλοι ούτοι και εκτέλεσιν υπηρεσίας. Όθεν εμποδίσθη η έξο-δος των δύο τούτων ικανών χριστιανών οπλαρχηγών και εστάλησαν Αλβανοί, οίτινες εισελθόντες εις τας κόμης του Ζαγορίου εξήσαν πητας και κότας και εκλείοντο εν ταις οικίαις, ως ει ήσαν γυναίκες...».

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Η Καπεσοβίτισσα ζωγράφος Βελισσαρία Φίτσιου παρου-σιάζει στην Θεσ/νίκη την καινούρια της δουλιά. Σπς 20-11-92 και ώρα 6 μ.μ., στην αίθουσα της Ηπειρωτικής Στέγης, Στρατηγού Καλλάρη 2, γίνονται τα εγκαίνια της 6ης ατομι-κής της έκθεσης. Οι προηγούμενες δουλιές της παρουσιά-σθηκαν στην Αθήνα, στα Γιάννινα, στη Μυτιλήνη, στη Βέ-ροια και στην Αμφιλοχία με μεγάλη επιτυχία. Στην έκθεση θα παρουσιασθούν περίπου 35 έργα. Πρόκειται για γραφική σε ύφασμα με εξαιρετική απόδοση και πλούσια θεματογρα-φία. Τα θέματά της είναι εμπνευσμένα από τη λαϊκή παρά-δοση, δηλαδή παλιά κεντήματα, παραστάσεις από κασέλες κλπ. Η ζωγράφος, με τους δικούς της χρωματικούς τόνους, θα παρουσιάσει στο κοινό της Θεσ/νίκης κάτι πρωτόγνωρο και εντυπωσιακό. Της ευχόμαστε καλή επιτυχία.

Απόστολος Ντιναλέξης

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓ. ΜΠΟΓΚΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Του Λευτέρη Παπαθανασίου

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

φρουξ'λιά, η φρουξου-
λιά, ο θάμνος του ζαμπούκου
(ακτέα ή ακτή η μέλαινα, κουφο-
ξυλιά. Δέντρο φυλλοβόλο αλλά
και θάμνος, που ευδοκίμει σ' όλες
τις περιοχές της Πατρίδας μας. Ο
λαός μας το ονοματίζει και με άλ-
λα ονόματα: ζαμπούκο, αφροξυ-
λιά και φροξυλιά. Η εντεριώνη
των κλάδων έχει αρκετό πάχος,
γι' αυτό σπάζουν εύκολα. Με βλα-
στούς κουφοξυλιάς τα παιδιά κα-
τασκευάζουν αερικά πυροβόλα
(σκάστρες), αφού αφαιρέσουν την
εντεριώνη (ψίχα). Εγκυκλ. «Υδρία», τομ. 7, σελ. 2125, σημ.
γρ(αφ.).

φρουξ' λάνθια, τα άνθη
φρουξουλιάς, ο ζαμπούκος. Χρη-
σιμοποιούνται ως μαλακτικό ρό-
φημα.

φρούδ' (το) 1) το φρούδι, 2)
διακοσμητικό γάζωμα στο μπρο-
στινό μέρος της πόχας του τσα-
ρουχίου.

φρυμάζει «φυσά ο τρομαγ-
μένος ίππος» (Αραβ.).

φταθέρ' (το), το εφτάκοιλο
(κλήμα), το εφταφύρι, από το εφτά
φορές φέρον, φτακοίλ' στην Πρέ-
βεζα κατά Δ. Σάρορο.

φτ' νός (ο), ο ευθυνός «φ'
το κριάς».

φτινός (φτενός, πτενός), ο
λεπτός «φτινός (ψιλός) φέτις ψου-
μί να κόψεις, οχ' χουντρές».

φτινούπέτσ' κου (το), το
λεπτόφλουδο πορτοκάλι ή καρ-
πούζι, με φτενή πέτσα.

φτιρούδα, η φτερούγα
των πουλερικών. Των άγριων
πουλιών, κάργας, τρυγόνας κλπ.
λεγόταν αλάτα (η).

φτ' ράου, φτουράω, 1)
αντέχω, υποφέρω, 2) στο γ' πρόσ.
«δε φτ'ράει του χλουρό τυρι» ση-
μαίνει ότι δε διαρκεί πολύ, δεν
κρατάει πολύ. Παρα. φτούραϊ,
αόρ. φτούρ'σι. 3) υπομένω, ουσ.
φτούρ'σιμα.

φτουρζάμενο στο Ζαγόρι
κατά τον Θ. Πούσιο, το διαρκούν
(φτουριστικό στην Κων/πολη κα-
τά τη Ζωή Ε. Μπόγκα).

φτρί, το λουμίνι της καντη-
λίδας, το αττίρι.

φ' τσέλλ' ή β' τσέλλ(το),
το ποιμενικό ξύλινο δοχείο του
νερού που το περνούν στον ώμο
με αλυσίδα. Φ' τσέλλα ή β' σέλλα,
η βαρέλα. Από το βουτσά, βυτίον.

φτ' χόου, πετυχαίνω (Ζαγ.).
Στα Γιάννινα λένε πιτ'χαίνου.

φτ' χόου, πετυχαίνω (Ζαγ.).
Στα Γιάννινα λένε πιτ'χαίνου.

φτ' χόου, πετυχαίνω (Ζαγ.).
Στα Γιάννινα λένε πιτ'χαίνου.

ουσ. φτ'σία (φτυσία).

φτουήχ' η φτουήχ', η οκτώ-
ηχος, το παλαιότερο αναγνωμα-
τάριο του Δημοτικού Χρηστοβα-
σίλης).

φύλακας (ο), η τσάντα των
βιβλίων, μια σακούλα πάννη από
τη μάνα ραμμένη και περασμένη
από το ώμο με φυτίλι. Στα χωριά
γινόταν από βηλάρι. Μέσα σ' αυτή
την ταπεινή σακούλα τα «καψαρά»
τα Ηπειρωτόπουλα έβαναν το
«Χτωήχι», την Ιλιάδα, τον Πλά-
τωνα και μαζί μ' αυτά ό,τι εσή-
μαινε «Πίστις» και «Πατρίς» στα
μαύρα εκείνα χρόνια της σκλα-
βιάς που απαγορευόταν η διδ/λία
(στη Ζωσιμαία Σχολή) της Βυζ.
Ιστορίας και της Ιστορίας της
Ελλην. Επανάστασης.

φ'λάου, φύλαγα, φύλαξα,
φυλάττω, συντηρώ. «Του χουριό
του φ'λάμι, δε μας φ'λάει» (το χω-
ριό το συντηρούμε, δε μας συντη-
ρεί, για πολύ φτωχό χωριό), ουσ.
φύλαγμα.

φ'λή, η φυλή, η γενιά (Ζαγ.
Θ. Π.).

φ'λακώνου, φ'λάκονα,
φ'λάκονα, αντί φυλακίζω, ουσ.
φ'λάκονα, φ'λάκα, η φυλακή.

φύσα (η), η φυσούνα, σωλή-
νας από κλαδί φρουξουλιάς.

φυσικλίκια (τα), ζώνη με
θήκες για φυσέκια. Φ'σεκ', το φυ-
σέκι.

φυταριά, φ'ταριά (Ζαγ.),
το φυτώριο.

φώλα (η), στρογγυλό μπά-
λωμα, προσθήκη κομματιού στην
τρίπα τσαρουχίου ή παπουτσιού.

φωλ' (το), προσφύλλ' (Ζαγ.
Γ. Αναγν.), το αυγό δέλεαρ στη
φωλιά της κότας, φρ. «ούτε φώλι
ούτε προσφώλι» κενή τουτέστι
φωλιά, επί μεγάλης απορίας (Ζαγ.
Κ. Βαρζώκας: Λεξιλόγιον εις Ζω-
γράφειον Αγώνα, 1891).

φωτερό (το) «φωτερό, οπή
ιδίως επί τοίχου, δι' ης εισέρχεται
φως εις την οικίαν, η δε επί της
στέγης (σκεπής) λέγεται φεγγίτης»
(Ζαγ. Κ. Βαρζ.).

φουτιά (η), η φωτιά, η πυρά
και η πυρκαϊά.

φουτίκια (τα) «το παρά
του αναδόχου προσφερόμενον εις
το βαπτισθέν βρέφος φόρεμα»
(Αραβαντινός).

φ'βώνου, μένω με ανοιχτό
το στόμα από φόβο, χαϊώνω (Χρη-
στοβασίλης). Στα Γιάννινα πι-
στεύαν ότι το φίδι χαϊών' το που-
λί, κοιτάζοντάς το επίμονα, δηλ.
«το μαγνητίζει», το ακινητεί και
πλησιάζοντας το χαβ', το καταπι-
νει.

φ'βώνου, μένω με ανοιχτό
το στόμα από φόβο, χαϊώνω (Χρη-
στοβασίλης). Στα Γιάννινα πι-
στεύαν ότι το φίδι χαϊών' το που-
λί, κοιτάζοντάς το επίμονα, δηλ.
«το μαγνητίζει», το ακινητεί και
πλησιάζοντας το χαβ', το καταπι-
νει.

νει.

χά'ιδ' (το), το χάδι, ρ. χαϊ-
δεύου, χαϊδίζω, χαϊδύω, μτ. χαϊ-
διμένος.

χαλασιά, άκλ. πάντοτε με
προσωπ. αντωνυμία και με διάφο-
ρες σημασίες: συμφορά «χαλασιά
μ' τι έπαθα», ο κατ'έμνος «είναι
μ'κρό, χαλασιά τ' μη του βαράς»,
συμπόν οια, λεβεντιά «χαλασιά σ'
Καραμπεριά μι τα γλέντια τα
πολλά» (τάξη Γιαννιωτών γλε-
ντζέδων).

χαλασμός (ο), η καταστρο-
φή χωριού, πόλης, από σεισμό,
επιδρομή κ.λπ.

χαλασουσπίτ'ς (ο), ο κα-
κός (γιος, άντρας) που χαλάει το
σπίτι (Ζαγ.).

χαλαστής (ο) έτσι ονοματί-
ζον οι χήρες τον πεθαμένο σύζυ-
γο, γιατί με το θάνατό του χάλασε
το σπίτι, καταστράφηκε η εστία το
«σύστημα» του σπιτιού, όπως το
λέει και το Ζαγορίσιο μοιρολόγι
«εχάλασε το σύστημα, εχάλασε το
τάρακι».

χαλανάω, χάλαγα, χάλασα,
καταστρέφω, φονεύω.

χαλνιέμι, καταστρέφομαι,
σκοτώνομαι.

χαλεύω, αντί ζητώ, ψά-
χνω, γυρεύω.

χαλιάς (ο), τόπος γιομάτος
χαλίκια.

χαλκάς, ο κρίκος ο μετάλ-
λινος, στο λαμό σκύλου, στη μύτη
αρκούδας, σε σύσφιξη ξύλου κ.ά.
χαλκό (το) χάλκινο δοχείο
του νερού με χερούλι.

χαμένος, ο μήνας Νοέμ-
βρης σε πολλά μέρη της Ηπείρου,
επειδή η ημέρα του είναι πολύ μι-
κρή και θεωρείται χαμένη για
τους γεωργούς.

χαμπλός, ο χαμηλός «χα-
μπλός τοίχους» και είδος αγριό-
πατας, που πετάει χαμηλότερα
από τα άλλα παπιά, επίρ. χαμπλά.

χαμπλόνου, χαμπήλουνα,
χαμπήλουσα, αντί χαμηλώνω.

χαμουκέρσας (τα), οι μι-
κρές άγριες φράουλες του βουνού,
τα χαμακέρσας.

χαμόμπλου, το χαμομήλι,
το χαμόμηλο.

χαμόραγγας (ο), το τυ-
φλοπόντικο, πληθ. χαμουράγγια,
χαμουραγγιά δε η υπόγειος σήραγγα
του χαμόραγγα μαζί με τον σω-
ρό του χώματος που προδίνει την
παρουσία του στα χωράφια.

χαμταλέας, ο ψηλός και
ελαφρόνους, ο αλλοιώς μπαλαχά-
βας.

χαράς (μετά —), ευχαρί-

χαράς (μετά —), ευχαρί-

χαράς (μετά —), ευχαρί-

σως.

χαράη (η), 1) η χαράη, ο
όρθρος «γιατί μας πήρε η χαράη
κι η Πούλια πήγε γιώμα» δημ.
τραγ., 2) η άμμος, τα χαλίκια
που ανακατώνονται στο αλεύρι
όταν η μύλοπετρα είναι καινούρ-
για. Η λ. από το χαράσω, το
οποίο στα Γιάννινα λεγόταν χα-
ράου.

χαράη, επίρ. χρον. πολύ
πρωί «σ' κόθ'κα χαράη σήμα».

χαράμαντάνα, η πολύ
ψηλή και άκομμη γυναίκα (χλε-
αστ.).

χαράνι (το), είδος καζάνι (Ι.
Σαραλής, Αρίστη Ζαγ.).

χαράπατου, το σαράβαλο
(σπίτι).

χαρ' (η), το δώρο που δίνει
η νύφη στους συγγενείς τ' ανδρός
της (Τσεπέλοβο Ζαγ.).

χάρες (οι) «λέγονται τα
συγγενικά δώρα εις ειδη, περιχο-
μένα εις την προίκα και διανεμέ-
μενα υπό της νύφης εις τους συγ-
γενείς του γαμβρού μέχρις έκτου
βαθμού συμπεριλαμβανομένων
(νυχτικά, περιπόδια, μαντήλια). Η
λ. «χάρεις υπάρχει εισέτι εν Ζα-
γορίω ενώ αλλαχού, ως εν Κον-
θέντις λ.χ. χρησιμοποιείται η λ.
πεσοκία» (Π. Βίζουκίδης, Ηπ.
Χρον. 1927, σελ. 27).

χάρ' επίρ. δωρεάν «μάνα
χαρ' πολλά πράματα».

χάρ' τα μόνο στη φρ. «νάνος
χάρ' τα», «ας έχεις χάρη. «Ας εχ'
χάρ' τα που δεν ήταν του σκ' λ'»
απουλ' τό».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χειμαδιό, το μέρος όπου
καταφύονται τα αιγοπρόβατα, το
χειμαδιό, ρ. χειμαδιάζου.

χειμουν'κό, το καρπούζι
στην Ηπειρο. Η λ. από τη
σημεία που είχαν να κρύβουν
τα καρπούζια μέσα σε άμμο, για
να μην χαμώνα, γιατί ψυγεία δεν
παίχταν τότε και τα έλεγαν χει-
μουνικά.

χειρόβολο, το χερόβολο,
όσο σπινό πίνει μια φορά με το
πρό, μια χειρά άχυρο (Λεφτ.), το
πρόμα. «Δέκα χειρόβουλα κά-
νον ένα διμάτ'. Παρ. «Κι εμείς
από χερόβουλου κι σεις κακό δι-
μάτ'».

χειρολάβα (η), η χειρο-
αφή του αρότρου.

χειρόμπλου (το) και συ-
μπεριλαμβανομένου στον πληθ. χειρόμπλα,
οι δυο στρογγυλές πέτρες, η μια
άντη και η άλλη ακίνητη, με τις
πολλές κόβους του σιταριού οι νοι-
καυρές στο σπύτι για να κάμουν
τον τροχάνα, το πληγούρι, το κο-
πό κ.ά., ο χειρόμυλος.

χέλ', το χέλι. Τα χέλια της
Λαμιάς είναι ονομαστά για
το καμάκι τους και ιδίως τα
καλά.

χελόβιβαρο, το βιβάρι
ή το βιβάρι, σημ. γράφ.) των
λαών (Αραβ.).

χιλιδροονιά, η χελιδρο-
νιά, αναρχητικό της υπαίθρου
(νυχτικά, περιπόδια, μαντήλια). Η
λ. «χάρεις υπάρχει εισέτι εν Ζα-
γορίω ενώ αλλαχού, ως εν Κον-
θέντις λ.χ. χρησιμοποιείται η λ.
πεσοκία» (Π. Βίζουκίδης, Ηπ.
Χρον. 1927, σελ. 27).

χάρ' (η), το δώρο που δίνει
η νύφη στους συγγενείς τ' ανδρός
της (Τσεπέλοβο Ζαγ.).

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

χάρη, η χερια «δέσμη χόρ-
του που την περιλαμβάνει το χέρι
ή το πόδι».

κατά μεταφορά και το ροδοκό-
κινο κορίτσι «οι χλωρασιές μη-
χαν πρώτες στο χορό».

χλωρίδα (η), βλάστηση.
Στη λ. δεν αναφέρεται ο Ε. Μπό-
γκας. Στοιχεία για τη χλωρίδα του
Ζαγορίου πήραμε: α) από το βι-
βλίο «Βοτανικά λαογραφικά στοι-
χεία απ' τη χλωρίδα του χωριού
μου Κουκουλίου Ζαγορίου και
της χαράδρας του Βίκου» του
αλησμόνητου Κώστα Π. Λαζαρί-
δη, β) από σπουδαίες επιστημονι-
κές μελέτες του σεβ. μας συμπα-
τριώτη Ομότιμου Καθηγητή
Παν/μίου Θεσ/νίκης κ. Κων. Γκα-
νιάτσα και γ) από το βιβλίο
«Ηπειρος» του κ. Γιώργου Σφήκα,
Εκδ. «Κέδρος» 1991.

«Τα λαογραφικά στοιχεία που
αναγράφονται παρακάτω αναφέ-
ρονται κατά κύριο λόγο στο Κου-
κούλι και κατά συνέπεια ίσως να
μην ταιριάζουν αυτά με όσα μπο-
ρεί να βρει κανένας σε άλλα χω-
ριά. Ας μην ξεχνούμε αυτό που
λέγει ο σοφός λαός μας: «Κάθε
τόπος και ζακόνι, κάθε χαλάς και
τάξη». Τα φυτά για τα οποία πα-
ραθέτονται τα λαογρ. στοιχεία εί-
ναι τα παρακάτω 15:

1) Η αγριοκαστανιά, 2) το βάλ-
σαμο, 3) η βατινιά, 4) η γαλατζί-
δα, 5) τα ζαμπάνια (Narcissus
poeticus), 6) η κρινιά, 7) ο μύλα-
θρος, 8) οι μπουρνένιες, 9) οι πα-
σχαλομάννες, 10) η σκάφη, 11)
το σκορπίδι, 12) οι σπάθες, 13) το
σταφύλι του φιδιού, 14) το φιδό-
χορτο, 15) η φροξυλιά (Κώστα Π.
Λαζαρίδη, ό.π. σ. 6-64).

«Η χλωρίδα της Ηπείρου είναι
στενά συγγενής με τη χλωρίδα της
γειτονικής Ν. Αλβανίας, όπως και
μ' εκείνη των νησιών του Ιονίου.

Τα πιο σπάνια φυτά βρίσκονται
στις κορυφές των βουνών. Πολλά
απ' αυτά είναι ενδημικά της Ηπεί-
ρου ή ακόμα ενδημικά ενός και
μόνο βουνού της. Εντυπωσιακά
για την ομορφιά τους είδη κρίνων
της Ηπείρου: ο κίτρινος κρίνος
(Lilium albanicum), ο κόκκινος
κρίνος (Lilium chalcidonicum), ο
μωβ κρίνος (Lilium martagon), ο
κρίνος της Παναγίας (Lilium
candidum), που φυτρώνουν στα
δάση και στα φαράγγια των βου-
νών.

Ακολουθούν: Narcissus
poeticus, Viola dukadjinica, Rosa
pendulina, Geum coccineum,
Minuartia baldacii κ.ά. (Ευκαιρια-
κά και δυο μόνο λόγια για την πα-
νίδα: Στα πυκνά και άγρια δάση
της Ηπείρου, στις χαράδρες, στα
φαράγγια και στις απόκρημνες κο-
ρυφές των βουνών της, σάχονται
ακόμα πολλά είδη ζώων και που-
λιών, που έχουν από χρόνια εξα-
φανισθεί από την υπόλοιπη Ελλά-
δα. Η αρκούδα (Ursus arctos), ο
λύγκας ή Ρύσσος, το ελάφι (cervus

elaphus), που εξοντώθηκε, το ζαρ-
κάδι, το αγριογούρουνο (Sus
scrofa). Η βίβρα στα ποτάμια
(ενυδρίδα ή λουτρί), το αγριόγυδο,
ο λύκος (canis lupus), το τσακάλι,
η αλεπού, το κοννάβι, ο σκίουρος
ή βερβερίτσα, ο λαγός, ο σκαντζό-
χοιρος, οι τυφλοπόντικες, οι νυ-
χτερί

ΕΡΓΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ ΣΤΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Από ειδικό συνεργείο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας Ιωαννίνων - Τμήμα Εφορείας Βυζαντινών Μνημείων, άρχισαν στα τέλη του περασμένου μήνα έργα συντήρησης του καθολικού του Μοναστηριού του Προφήτη Ηλία στο Μονοδένδρι.

Η επέμβαση αυτής της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας έρχεται στην πλέον κατάλληλη στιγμή και θα προλάβει την κατάρρευση των περιλαμβανόμενων τοιχογραφιών του ιερού ναού, οι οποίες χρονολογούνται από τις αρχές του ΙΣΤ' αιώνα και είχαν αρχίσει να καταστρέφονται σε σημείο επικινδύνου.

Επίσης είναι παρήγορο, πως από το κληροδότημα «Αγγελικής Πατάζογλου», της Κοινότητας Βίτσας, θα διατεθούν σημαντικά χρηματικά ποσά για την αναστήλωση κελιών και άλλων χώρων του Μοναστηριού, μια και τη διαχείριση της περιουσίας του Μοναστηριού έχει η Κοινότητα Βίτσας.

Τέτοια μνημεία πρέπει να διασωθούν με κάθε θυσία, γιατί αυτά είναι η ζωντανή ιστορία του τόπου μας και η αιώνια πολιτιστική μας παρακαταθήκη.

Αξίζει ακόμα να σημειωθεί, πως το μοναστήρι του Προφήτη Ηλία επισκέπτεται κάθε χρόνο ένας μεγάλος αριθμός τουριστών, που διακινούνται από Μονοδένδρι προς Οξιά και τυχαίνει να είναι πάνω στον οδικό αυτό άξονα απέχοντας μόλις ένα χιλιόμετρο από το χωριό.

ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Συνεχίζονται οι εργασίες ασφαλτοστρώσεως των δρόμων προς Ηλιοχώρι-Βρυσοχώρι και έτσι τα πανέμορφα αυτά χωριά μας, χαμένα μέσα στο πράσινο, σύντομα θ' αποκτήσουν ασωτό και άνετο οδικό δίκτυο.

Ελπίζουμε να ολοκληρωθεί αυτό το σπουδαίο πραγματικά έργο και με την ασφαλτοστρώση του δρόμου για τη Λάϊστα.

Επίσης ασφαλτοστρώνεται και ο δρόμος για το Βραδέτο.

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Από το Υπουργείο Πολιτισμού επιχορηγήθηκε το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο της Ενορίας Αγίου Αθανασίου Μονοδενδρίου με το χρημα-

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

τικό ποσό του 1.000.000 δραχμών για την ίδρυση και λειτουργία Μουσείου Βυζαντινής και μεταβυζαντινής τέχνης.

Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΡΑΔΕΤΟΥ ΕΧΑΣΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ

Ο αιφνίδιος θάνατος του Προέδρου της Κοινότητας Βραδέτου αξεχάστου Νίκου Αναγνωστόπουλου, σε ηλικία μόλις 64 ετών, κατέλυσε όλους τους συμπατριώτες αλλά κυρίως έπληξε το Βραδέτο, που έχασε τον τελευταίο φύλακα και έρημο πια —ιδιαιτέρα τη χειμερινή περίοδο— θα θηρνή το νάξιο Κοινοτάξιό του.

Ο Νίκος Αναγνωστόπουλος για πολλά χρόνια ήταν ο Πρόεδρος της Κοινότητας Βραδέτου, που την υπηρέτησε με συνέπεια και επιτυχία, επιφορτισμένος παράλληλα και με καθήκοντα κλητήρα, αγροφύλακα, ψάλτη κ.α. και ήταν η ζωντανή ιστορία του Βραδέτου. Θα τον θυμούμαστε πάντα.

Σ.Θ.

ΕΚΑΝΑΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Τα χορευτικά συγκροτήματα του Μορφωτικού και Ορειβατικού Συλλόγου Βρυσοχωρίου Ζαγορίου πραγματοποιήσαν εμφάνιση με παραδοσιακά ζαγορίσια-πτερωτικά τραγούδια στο Ελληνικό Ιωαννίνων στις 7 Σεπτεμβρίου με την ευκαιρία της πανηγύρεως του χωριού - εορτασμός Παναγίας της Τσοῦκας.

ΕΠΙΣΚΕΥΕΙΣ ΣΤΟ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Την 26η Σεπτέμβρη επισκεφθηκε το χωριό με την ευκαιρία αρίξεως του στα Γιάννενα για υπηρεσιακούς λόγους ο συγγραφέας μας Ιωάννης Αλ. Γκαράνης Επιθεωρητής ΥΠΕΧΩΔΕ.

Κατά την παραμονή του μαζί με τους φίλους του περπάτησε όλο το χωριό και τις αλάνες, αναθυμώνας τα παιδικά του χρόνια.

Θα τον περιμένουμε με χαρά πάντα να γυρίζει στη γενέτειρά του. Το ΔΣ του ΜΟΣ Βρυσοχωρίου

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΣΕ ΑΕΙ ΚΑΙ ΤΕΙ

Μονοδένδρι: Ρίξος Ε. Πέτρος, Θεολογική Σχολή Θεσ/κης. Αναστάσιος Π. Λάζος, Ποιμαντική Θεσ/κης. Ρούλα Θ. Τσερογιάννη,

ΤΕΙ Νοσηλευτική Πατρών.

Αρίστη: Οικονόμου Ευάγγελος του Κ., Κτηνιατρική Θεσ/κης.

Άγιος Μηνάς: Κων/τίνα Β. Τζιωμακά, Αγγλική Φιλολογία Θεσ/κης.

Βρυσοχώρι: Χρυσούλα Αδ. Τσιομίδου, Παιδαγωγικό Τμήμα Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Σταματία Ιωαν. Βακάρου, ΤΕΙ Θεσ/κης. Μαρία Αθ. Γιαννούση, Εφαρμοσμένη Πληροφορική Πανεπιστημίου Θεσ/κης.

Ελαφότοπος: Μαίρη Β. Τσολίγκα, Νομική Θεσ/κης.

Δίκωφο: Μάρκου Δημ. Μυμίκας, Κτηνιατρική Σχολή Θεσ/κης.

Καλούτα: Καραβίδας Αθ. Κώστας, Ιατρική Σχολή Ιωαννίνων. Καραβίδα Αθ. Νιόβη, Σχολές Υγείας και Πρόνοιας (Οπτική Αθηνών). Ευαγγέλου Χρ. Κώστας Οικονομικό Θεσ/κης. Παλούκας Π. Θανάσης, Δημόσια Υγιεινή Αθηνών.

Λεπτοκαρδιά: Σοφία Σαββοπούλου, Δημόσια Διοίκηση Πανεπιστημίου Αθηνών. Νικόλαος Μητσημάρης, Σ.Τ.Υ.Α. Αθηνών, Επαμεινώνδας Μητσημάρης, ΤΕΙ Θεσ/κης.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας» εύχεται στους επιτυχόντες καλή πρόοδο.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

— Στην αγαπημένη μας Χρύσα Αδαμ. Τσιομίδη από το Βρυσοχώρι, που αρίστευσε στις πανελλήνιες εξετάσεις και πέτυχε πρώτη στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δασκάλων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και τις θερμότερες ευχές μας για συνεχή πρόοδο και επιτυχία. Οικογένεια

Αθανασίου Φυσικούλη Διπλωματούχου Παιδαγωγού Σχολ. Συμβούλου Π.Ε. Ν. Πέλλας

— Το Δ.Σ. του Μ.Ο.Σ. και οι κάτοικοι του χωριού, εύχονται στους παρακάτω νέους θερμά συγχαρητήρια, καλές σπουδές και τους πληροφορούν πως αισθάνονται υπερήφανοι γι' αυτούς.

1. Χρυσούλα Αδ. Τσιομίδου, Παιδαγωγικό Τμήμα του Παν/μιου Ιωαννίνων.

2. Σταματία Ιωαν. Βακάρου, ΤΕΙ Φυσικής Παραγωγής Θεσ/κης και

3. Μαρία Αθ. Γιαννούση, Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής Παν/μιου Μακεδονίας.

Το ΔΣ του ΜΟΣ Βρυσοχωρίου

— Η Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου Ζαγορίου Ηλείου συγχαίρει το Βασίλη και τη Μαίρη Τσολίγκα, που η Γιώτα τους πέτυχε

στη Νομική Θεσσαλονίκης και εύχεται στην ίδια να είναι άριστη φοιτήτρια όπως ήταν και άριστη μαθήτρια. Επίσης συγχαίρει τη γαλιά της Αγλατα και τον παππού της Πίδα Ντιναλέξη και του εύχεται ν' ακούσει στο δικαστήριο... «Μάλλον κ. Πρόεδρε...».

Στην αγαπητή μας Γιώτα Τσολίγκα που πέτυχε στη Νομική Θεσσαλονίκης, θερμά συγχαρητήρια. Οικογ. Αριστοβούλου Χρόνη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Τρίστενο: Προς την Ριζαίρειν Εκκλ. Σχολή. Πολλά πολλά ευχαριστώ δια την χρηματική βοήθειαν που μας προσφέρατε δια το πάτωμα του Αγ. Γεωργίου δια το ταβάνι και δια τα σοβάτισματα του γυναικωνίτου του Αγ. Γεωργίου της Κοινότητός μας και πάλι σας ευχαριστούμε.

Ο Πρόεδρος ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΟΣ Η Εκκλ. Επιτροπή της Κοινότητος Τριστενού Αγ. Γεωργίου

Ελάτη: Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Ελάτης ευχαριστεί θερμά τον κ. Βλαδίμη και την κ. Νίτσα Βλαδίμη για την οικονομική ενίσχυση 50.000 δραχμών για το Σύλλογό μας.

Παρόμοιες λαμπρές χειρονομίες δείχνουν πως και στα δύσκολα χρόνια μας υπάρχουν ακόμη άνθρωποι που ενδιαφέρονται και φροντίζουν έμπρακτα το κοινωνικό σύνολο και την πρόοδο του τόπου. Χαρά του Συλλόγου μας είναι να τους βλέπει συχνά κοντά μας. Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος

Κουκοῦλι: Η Αδελφότητα Κουκοῦλιων «Ευγένιος Πλακάδας» μετά την έκφραση ευχαριστιών προς τον κ. Νούλα Παντζή, που δημοσιεύτηκε στο «ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» τ. Νοεμβρίου 1991, για τη διαβεβαίωση προς την Αδελφότητα Οικονομικού του Βραδέτου, που βρίσκεται στο Κουκοῦλι, θεωρεί υποχρέωση να ευχαριστήσει δια του παρόντος δημόσια και τα παιδιά της Ερασμάς Τσεκούρα, το γένος Ιωάννη Ιωαννίδη, Έλλη Τσεκούρα, Γιώργο Τσεκούρα και Απόστολο Τσεκούρα για την από καινού παραπάνω δωρεά.

Ο Πρόεδρος της Αδελφότητας ΕΥΡΥΠΙΑΣ ΜΑΚΡΗΣ

Καπέσοβο: Οι οικογένειες Αγγελίδη και Όλμο πρόσφεραν 15.000 δρχ. στη μνήμη της νονάς τους Μαρίας Σικιάδου, για τις ανάγκες του παρεκκλησίου Αγίου Γεωργίου Καπέσοβου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΥΚΟΥΛΙ ΓΑΜΟΙ:

— Παντρεύτηκαν στον Άγιο Παντελεήμονα Παρακαλάμου στις 25 Ιουλίου ο Ανδρέας Αλ. Χαντζάρας και η Πέννη Σεφ. Ντρίκου.

— Στον Άγιο Γεώργιο Ιωαννίνων παντρεύτηκαν στις 26 Ιουλίου οι Ανδρέας Χρ. Τσιμάνης και Ματούλα Θ. Παπαρούνα.

— Στον Άγ. Γεώργιο Ιωαννίνων έγινε η στέψη των Αριστοτέλη Γ. Τρανταφυλλίδη και Χριστίνας Καρατζή στις 5 Σεπτεμβρίου.

— Στο Αρχιμανδρείο Ιωαννίνων παντρεύτηκαν στις 5 Σεπτεμβρίου ο Σπύρος Πέγκας από Αμφιλοχία και η Όλγα Ανδρ. Ντέτσικα.

— Στον Ιερό Ναό Μεταμορφώσεως Ελληνικού Αττικής παντρεύτηκαν στις 19 Σεπτεμβρίου οι Δημήτριος Γ. Παππάς και η Ειρήνη Ν. Πολίτη.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ:

— Η Δώρα Ευρ. Μακρή και ο Νίκος Αλβανόπουλος από τη Σύρο (χημικοί αμφοτεροι) αρραβωνιάστηκαν.

Συγχαρητήρια - Καλά στέφανα.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

— Οι Κων/νος και Μελομένη Τάγκα απέκτησαν στις 30 Αυγούστου το πρώτο τους κορίτσι.

— Ο Κων/νος και Μελομένη Τάγκα απέκτησαν στις 30 Αυγούστου το πρώτο τους κορίτσι με το όνομα Κλεοπάτρα. Ανάδοχος ο Δημήτριος Τσοῦκας.

— Στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου έγινε η βάπτισή του υιού των Γεωργίου και Ανδρομάχης Τσομάνη-Δούβαλη. Δόθηκε το όνομα Κων/νος. Ανάδοχος η Διοκλία Θ. Τσομάνη.

— Οι Χριστόδουλος και Αγγελική Τάγκα βάπτισαν στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου την κόρη τους. Δόθηκε το όνομα ΖΩΗ. Ανάδοχος ο Βασίλειος Τσοῦγιας (φαρμακοποιός).

— Οι Παναγιώτα και Αρετή Τσομάνη βάπτισαν στις 20/9/1992, το 4ο κοριτσάκι τους. Ο ανάδοχος Γεώργιος Κώτης έδωσε το όνομα Αλεξία.

Να τους ζήσουν.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ιδρυτής: ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

✱

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ και

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ (ΙΛΕΖ)

Σίνα 4 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 79286 - 74.000

ΑΡΙΣΤΗ ΓΑΜΟΙ:

— Στις 5/9 στην Εκκλησία Αγίας Τριάδας-Εκάλης, σε στενό συγγενικό και φιλικό κύκλο, έγινε ο γάμος του Αριστέδη (Αρι) Συκιώτη, Φυσικού-Φροντιστού μετά της εκλεκτής του Λουκίας Βαρβαλίου, κοινωνιολόγου.

— Στις 22/8 στην Εκκλησία Αγ. Νικολάου Αγοράς, στα Γιάννενα, έγινε ο γάμος του Σπύρου Καρπούζη μετά της εκλεκτής του Αλέκας Μπουκά.

— Στις 22/8 πέθανε στα Γιάννενα και τάφηκε στην Αρίστη η Ελένη Χρ. Γάρου.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ
ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

— Ο Ανδρέας και η Αγνή Λιόλιου βαφτίστηκαν στις 5 Ιουλίου στον Ι.Ν. Αγ. Τριάδας το χαριτωμένο τους κοριτσάκι, ανάδοχος ο Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος ο (νέοτερος) που χάρισε το όνομα Αδμαντία-Λαμπρινή (εγγονή Δημητρίου Μητσημάρη).

— Ο Δημήτριος και η Νίκη Κλούφα, βαφτίσανε τη χαριτωμένη τους κορούλα στην Αθήνα στον Αγ. Παντελεήμονα Γλυφάδας. Ανάδοχος ο Λάμπρος και η Ελένη Ράτση που χάρισαν το όνομα Ευγενία.

Να τους ζήσουν.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

— Οι Ιωάννης και Κλαίρη Τσοῦκας, βάπτισαν στις 30 Αυγούστου στο Ελληνικό Ιωαννίνων το πρώτο τους κορίτσι με το όνομα Κλεοπάτρα. Ανάδοχος ο Δημήτριος Τσοῦκας.

— Ο κ. Κουνάβος Δημήτριος του Αδμαντίου και η σύζυγός του Ισμήνη, βαφτίσανε τον πρωτότοκο γιο τους. Το όνομά του Αδαμάντιος. Στους ευτυχισμένους γονείς, νονούς και παππούδες ο Μ.Ο.Σ. και οι κάτοικοι του χωριού τους εύχονται να ζήσει και με μια κορούλα.

— Ο κ. Κουνάβος Δημήτριος του Κων/νου και η σύζυγός του Ανδρομάχη, βαφτίσανε την κορούλα τους. Οι νονοί της χάρισαν το όνομα Βασιλική. Ο Μ.Ο.Σ. και οι κάτοικοι του χωριού, εύχονται στους ευτυχισμένους γονείς, παππούδες και νονούς να τους ζήσει και μ' ένα γιο.

ΓΑΜΟΙ:

Στην Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων ο συγγραφέας μας Απόστολος Σιαμπίρης υπάλληλος της

ΔΕΗ παντρεύτηκε την εκλεκτή της καρδιάς του Ζαγορίσια αρχιτέκτονα από το Πάπιγκο, Αφροδίτη Ζηκοπούλου. Ο Μ.Ο.Σ. και οι κάτοικοι του χωριού τους εύχονται βίο ευτυχή και ανθόσπαρτο.

Το Δ.Σ. του ΜΟΣ Βρυσοχωρίου

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ:

Στη χήρα και τα παιδιά του αξεχάστου Κώστα Γκέλμπα εκφράζουμε τα θερμά συλλυπητήριά μας.

ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ
ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

— Την ξαδέρφη μας Πρθενόνη Γκέλμπα και τα παιδιά της τους συλλυπούμεθα θερμά για το χαμό του αγαπητού μας Κώστα και τους ευχόμεθα την εξ ύψους παρηγορία.

Αριστοβούλος, Σοφούλα

ΑΝΘ ΠΕΔΙΝΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ:

— Στις 12 Οκτωβρίου 1992 απεβίωσε και κηδεύτηκε στα Άνω Πεδινά (Σουδενά) η Ευσταθία Δ. Κωλέτση το γένος Περ. Λαζάρου. Τους οικείους θερμά συλλυπούμεθα.

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ:

— Πέθανε και κηδεύτηκε στα Γιάννενα, όπου μόνιμα διέμενε, ο ΣΠΥΡΟΣ ΑΡ. ΤΖΙΟΒΑΣ, δικαστικός υπάλληλος, 80 χρόνων.

Το «ΖΑΓΟΡΙ μας» συλλυπείται τους οικείους του.

ΤΡΙΣΤΕΝΟ

Παραδοσιακός γάμος στο Τρίστενο:

Στις 16/8/92 έγινε ο γάμος του Χρήστου Ηρ. Αγγέλη, μουσικού, από το Τρίστενο, ο γαμπρός της Κατρίτζόγλου, σύζυγος της συγγραφέως μας παιδίατρος Μαρίας το γένος Αθ. Βαρκούκη. Είθε το χόμα της Αττικής γης που τον σκεπάζει να είναι ελαφρό. Θερμά συλλυπητήρια στη σύζυγό του, στα παιδιά του και στους λοιπούς συγγενείς του. Οικ. Θαν. Σακελλαρίδη

ΚΑΛΟΥΤΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ:

— Υστερα από μακροχρόνια αρρώστια, πέθανε στα τέλη του Σεπτεμβρίου στην Αθήνα, όπου και κηδεύτηκε, η αξιωματική σε όλους μας Κατίνα Τενοπούλου, σύζυγος του αιμνήστου και καλότατου συγγραφέα μας Κώστα Τενοπούλου. Στο πέρασμά της από τον μάταιο τούτο κόσμο, η εκλιπούσα άφησε ανεξήγητα τα σημάδια της άριστης συζύγου και στοργικής μάνας και γιαγιάς. Αιώνια της η μνήμη.

Θ.Σ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. Βαζζάκας Βύρων
2. Βαζζάκας Κώστας
3. Γιαννακός Ευριπίδης
4. Θεοδώρου Σάββας
5. Κυριαζή Κάλυ
6. Νικολαΐδης Γιάννης
7. Οικονόμου Κώστας
8. Τζιόβας Βασίλης
9. Τζιόβας Φρέζος
10. Τσαουσής Λεωνίδας

δεν τον εγκατέλειψε ως τις τελευταίες του στιγμές και πιστός φίλος της Αδελφότητας.

Στην εξαίρετη σύντροφο της ζωής του Μαρία εκφράζουμε τα θερμότερα συλλυπητήρια.

Η Αδελφότητα

ΛΑΪΣΤΑ

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

— Ο Τάκης και η Λίτσα Αθ. Τζιμα βάπτισαν το αγοράκι τους και του έδωσαν το όνομα Αθανάσιος.

— Ο Φόρης και η Μαρία Παλά βάπτισαν το αγοράκι τους και ο ανάδοχος Παναγιώτης Μπαρτζιόπουλος του έδωσε το όνομα Δημήτριος.

— Η Τούλα Παλά και ο Βασίλης Τζιμας βάπτισαν το αγοράκι τους και ο νονός Στάθης Φρ. Θεοχάρους του έδωσε το όνομα Γιώργος.

— Ο Βαγγέλης και η Ισμήνη Τζιμα βάπτισαν το κοριτσάκι τους και το ονόμασαν Μαρία.

Ευχόμαστε σε όλους να τους ζήσουν.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

ΘΑΝΑΤΟΙ:

— Πέθανε το Σεπτέμβρη σε βαθεία γεράματα, η σεμνότερη και καλοσυνάτη χωριανή μας Εριφύλη Βαϊράμη. Ας είναι ελαφρό το χόμα των φραγκάδων που τη σκέπασε και η μνήμη της να είναι αιώνια.

Θ.Σ.

— Πέθανε στην Αθήνα σε ηλικία 53 χρόνων από την επάρατη αρρώστια, ο γιατρός Αντώνης Κατρίτζόγλου, σύζυγος της συγγραφέως μας παιδίατρος Μαρίας το γένος Αθ. Βαρκούκη. Είθε το χόμα της Αττικής γης που τον σκεπάζει να είναι ελαφρό. Θερμά συλλυπητήρια στη σύζυγό του, στα παιδιά του και στους λοιπούς συγγενείς του. Οικ. Θαν. Σακελλαρίδη

ΚΑΛΟΥΤΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ:

— Υστερα από μακροχρόνια αρρώστια, πέθανε στα τέλη του Σεπτεμβρίου στην Αθήνα, όπου και κηδεύτηκε, η αξιωματική σε όλους μας Κατίνα Τενοπούλου, σύζυγος του αιμνήστου και καλότατου συγγραφέα μας Κώστα Τενοπούλου. Στο πέρασμά της από τον μάταιο τούτο κόσμο, η εκλιπούσα άφησε ανεξήγητα τα σημάδια της άριστης συζύγου και στοργικής μάνας και γιαγιάς. Αιώνια της η μνήμη.

Θ.Σ.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

- α) Επιταγές - Εμβάσματα: ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ Σίνα 4 454 45 Ιωάννινα
- β) Η καταβολή συνδρομών - εισφορών: ιδιοχείρως και στη διεύθυνση: Μυροποταίου Κ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ Λόρδου Βύρωνος 21 (κ. Τούλα Παλά)
- γ) Κατώτερη ετήσια συνδρομή δρχ. 2.000

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

5.000

Βαλαούρα Όλγα
Βούρδας Ξενοφών
Γιαννακός Π. Ιωάννης
Κόκκορος Γρηγόριος
Πορφύρης Φάνης

3.000

Αγγελίδης Άγγελος
Βούρβος Νικόλαος
Μπαρτζόπουλος Ιωάννης
Μπαντάς Σπυρίδων
Οικονόμου Ιοκάστη
Παπαθεοδώρου Θ. Γεώργιος
Παπακώστας Παύλος
Χατζόπουλος Δημήτριος

2.500

Χαρισιάδης Ναπολέων

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

Θα δημοσιεύονται δια-
φημίσεις μόνο για επιχει-
ρήσεις και δραστηριότη-
τες, που λειτουργούν μέσα
στο χώρο του Ζαγορίου.
Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΞΕΝΩΝΑΣ

ΠΑΡΘΕΝΩΝ

ΡΕΣΤΩΡΑΝ - ΜΠΑΡ
ΒΑΣ. ΖΑΡΚΑΔΑΣ

Μονοδένδρι Ζαγορίου
Τηλ.: 063-61.205 - 61.265
0651-29.755 - 20.990

Η ΑΥΑΤΙ

ΚΩΣΤΑΣ

ΓΚΛΙΝΑΒΟΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε.
ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ
ΤΗΛ. (0653) 81.301
ΤΗΛ. ΑΘΗΝΩΝ (01) 6531.862

ΑΓΝΑΝΤΙ

Παραδοσιακό σπίτι στο
φαράγγι του Βίκου
ΞΑΝΘΟΥΛΑ
ΚΑΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ
Μικρό Πάπιγκο Ζαγορίου -
Γιάννενα τηλ. 0653-41.123
Ιαπέτου 29, 113 64 Αθήνα
τηλ. 01-8673.259

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Οι προσφορές στην Αδελφότητα Τριστένου-Ζαγορίου συνεχίζονται:

Α' Συνεχίζεται με νέες προσφορές ο τιμητικός κατάλογος δωρητών για την αγορά των γραφείων της Αδελφότητάς μας: 1) Θεόκλητος Παναγιώτου 5.000 δρχ., 2) Μαρτιάνθη Μπιτσαβά 1.000 δρχ., 3) Παντελής Λισάρης 5.000 δρχ., 4) Βράνος Χρ. Δαρίτσος 5.000 δρχ., 5) Γιώργος Παπαβασιλείου 100.000 δρχ., 6) Μαρτιάνθη Λεοντίου 5.000 δρχ. (στη μνήμη των γονέων της Κωνσταντίνας και Ιωάννη και της αδελφής της Λαμπρινής), 7) Μαρτιάνθη Λεοντίου, επίσης 5.000 δρχ. (στη μνήμη της Μαρίας Αγγελίδης), 8) Σωτήρης Αγόρης 5.000 δρχ., 9) Βασιλική Παπαστεργίου 5.000 δρχ., 10) Από ανώνυμο 10.000 δρχ., 11) Μαρτίσα και Γιώργος Ράπτης 10.000 δρχ. (Στη μνήμη των γονέων τους Χρήστου και Ελένης).

Β' Πρόσφεραν επίσης την προσωπική τους εργασία για τον εξωραϊσμό των γραφείων οι Νίκος Δημητρός, Γιώργος Παπαβασιλείου, Γιώργος Δημητρός και Γιώργος Πασπαλιάρης.

Γ' Επίσης ο Αριστοτέλης μαντέλος δώρισε στην Αδελφότητα για το χορευτικό της Όμιλο σειρά από συμπληρώματα-στολίδια (φλουριά, ζώνες κλπ.) αξίας 50.000 δρχ.

Δ'. Τέλος οι Μηνάς και Κατίνα Στράτη, κατέθεσαν την πρώτη χρηματική προσφορά στην Αδελφότητα για την ανέγερση Πινακοθήκης στο Τρίστενο, στην οποία ο διακεκριμένος καλλιτέχνης ζωγράφος (Μηνάς Στράτης) πρότεινε να προσφέρει μεγάλο αριθμό έργων του.

Η Αδελφότητά μας ευχαριστεί θερμά όλους τους δωρητές.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας

Συνεισφορές για την εγκατάσταση μικροφωνικής συσκευής στην εκκλησία «Κοίμησις της Θεοτόκου» Κάτω Βίτσας

Με τις άοκνες φροντίδες του Βιταϊνού Χριστοδούλου Παπαδημητρίου, συγκεντρώθηκε, από εισφορές, σημαντικό ποσό που επέτρεψε την άρτια εγκατάσταση στην εκκλησία της Παναγίας της Κάτω Βίτσας, μικροφωνικής συσκευής. Ο κατάλογος των όσων εισέφεραν περιλαμβάνει τα εξής ονόματα:

1) Νικολαΐδης Ιωάννης 20.000 δρχ., 2) Βασδέκης Όμηρος 10.000 δρχ., 3) Πανταζής Λεωνίδας 10.000 δρχ., 4) Τσακαλίδης Θεόδωρος 10.000 δρχ., 5) Χαρισιάδου Αθηνά και Ευγενία 10.000 δρχ., 6) Τόλης Γεώργιος 8.000 δρχ., 7) Βασδέκης Φωκίων 7.500 δρχ., 8) Αναγνωστάκης Αργυρώ και Πάτρα 5.000 δρχ., 9) Βασδέκης Βασίλειος Νικ. 5.000 δρχ., 10) Βασδέκης Κων/νος Γεωρ. 5.000 δρχ., 12) Βασδέκης Παλιάτσου Εφη 5.000 δρχ., 13) Βασδέκης Ευθύμιος 5.000 δρχ., 14) Βασδέκης Βαρβάρα 5.000 δρχ., 15) Βαταβάλης Θεμιστοκλής 5.000 δρχ., 16) Ζωΐδου Αλεξάνδρα 5.000 δρχ., 17) Καρέτση Ιππολύτη 5.000 δρχ., 18) Καραγιάννης Δημ. Αθαν. 5.000 δρχ., 19) Κήτας Άγγελος 5.000 δρχ., 20) Λαδιάς Κων/νος 5.000 δρχ., 21) Μπαράτσας Μιχαήλ 5.000 δρχ., 22) Παπαχρήστος Αλέκος 5.000 δρχ., 23) Παντελής Τριαντάφυλλος 5.000 δρχ., 24) Παπαχρήστος Ιωάννης 5.000 δρχ., 25) Παπαδημητρίου Χριστ. 5.000 δρχ., 26) Πίκος Άγγελος 5.000 δρχ., 27) Ράπτης Αντώνιος 5.000 δρχ., 28) Σάββας Δημήτριος 5.000 δρχ., 29) Σπύρου Αλεξίου Αικατ. 5.000 δρχ., 30) Σκουκίδου Πόπη 5.000 δρχ., 31) Τσιουλάς Παναγιώτης Εφ. 5.000 δρχ., 32) Τζόκας Μάνθος 5.000 δρχ., 33) Χαρισιάδου Αλίκη 5.000 δρχ., 34) Χαρίσης Βασίλειος Κων/νος 5.000 δρχ., 35) Καρέτσης Βασίλειος 3.000 δρχ., 36) Καρέτσης Γεώργιος 3.000 δρχ., 37) Βασδέκης Λεωνίδας 2.500 δρχ., 38) Βασδέκης Σάρκα ευνομ. 2.000 δρχ., 39) Γιαννής Δημήτριος 2.000 δρχ., 40) Ζωΐδης Κων/νος 2.000 δρχ., 41) Κεχαγιά Κεφάλια Δανάη 2.000 δρχ., 42) Πριμικήρης Αριστοτέλης 2.000 δρχ., 43) Τόλης Ευάγγελος Περ. 2.000 δρχ., 44) Καραγιαννάκης Αθανάσιος 2.000 δρχ., 45) Κοσβίτσα Ροδόκλεια 2.000 δρχ., 46) Χαρίσης Αναστάσιος Ι. 2.000 δρχ., 47) Χαρίσης Κων/νος Ιωάννης 2.000 δρχ., 48) Χαρίσης Ανδρέας Κων/νου 2.000 δρχ., 49) Αλεξίου Αλέξ. 1.000 δρχ., 50) Αλεξίου Γόγ. Ευγενία 1.000 δρχ., 51) Βαταβάλης Πύρρος 1.000 δρχ., 52) Βασδέκης Παύλος 1.000 δρχ., 53) Βασδέκης Παπαδ. Πόπη 1.000 δρχ., 54) Βασδέκης Αμαλία 1.000 δρχ., 55) Βενέτη Θάλεια 1.000 δρχ., 56) Ζωΐδης Μιλτιάδης 1.000 δρχ., 57) Κόντος Παναγιώτης 1.000 δρχ., 58) Λαδιάς Αθανάσιος 1.000 δρχ., 59) Μπουκουμάνος Χρήστος 1.000 δρχ., 60) Νικολάου Θωμάς 1.000 δρχ., 61) Παπαζώης Γεώργιος 1.000 δρχ., 62) Παππάς Γεώργιος 1.000 δρχ., 63) Χαρισιάδης Δημήτριος 1.000 δρχ., 64) Χαρίσης Κων. Δημοσθ. 1.000 δρχ., 65) Χαρίσης Λάμπρος Θεοδ. 1.000 δρχ., 66) Χαρίσης Θεόδωρος Ανδρ. 1.000 δρχ., 67) Γιακουμής Ευάγγελος 500 δρχ., 68) Γκαζίκια Γλυκερία 300 δρχ., 69) Σκίτη Ελένη 300 δρχ., 70) Ζωΐδου Ευγενία 7.000 δρχ.

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ: Για την επισκευή του παρεκκλησίου Αγίου Νικολάου:

1) Χαΐδω Οικονομοπούλου 5.000 δρχ., 2) Δέσποινα Παπαποστόλου 5.000 δρχ., 3) Δέσποινα Β. Νούτσου 1.000 δρχ., 4) Χαΐδω Εξάρχου 2.000 δρχ., 5) Χαρίκλεια Ι. Κουνάβου 15.000 δρχ., 6) Σταυρούλα Ν. Τσιομίδη 5.000 δρχ., 7) Μαρία Απ. Νούτσου 5.000 δρχ., 8) Χαρίκλεια Παντίση 2.000 δρχ., 9) Αδαμάντιος Δ. Κουνάβος 5.000 δρχ., 10) Χρυσή Αδαμ. Τσιομίδη 5.000 δρχ., 11) Αθανάσιος Αντ. Νούτσος 5.000 δρχ., 12) Χαΐδω Εξάρχου 1.000 δρχ.

Δια την Εκκλησίαν του Αγίου Δημητρίου: Ο εργολάβος έργων Βρυσοχωρίου Νικόλαος Ιωάννου Γέροντα πρόσφερε 10.000 δρχ.

Η Ερανική Επιτροπή τους ευχαριστεί.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ Για την εκπλήρωση των σκοπών του περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»: 1) Ο κ. Σωτήρης Καψάλης, στη μνήμη της αγαπημένης του κόρης Ελεντίτσας, στην ανακομιδή των λειψάνων της 4.000 δρχ., 2) Ο κ. Χρήστος Κρανάς, στη μνήμη του Αναστασίου Τζιόβα 5.000 δρχ., 3) Ο κ. Ηρακλής Σκλάβης, στη μνήμη της Ελπίνης Σωτήρης 5.000 δρχ., 4) Ο κ. Νικόλαος Μουρτζόπουλος, στη μνήμη της Ελπίνης Σωτήρης 5.000 δρχ., 5) Η κ. Αλεξάνδρα Πατεράκη, στη μνήμη της Αθηνάς Χατζηγιάννη 5.000 δρχ. Η Σ.Ε. ευχαριστεί θερμά.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΖΙΟΒΑ: 1) Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων αντί στεφάνου, πρόσφερε ποσό 10.000 δρχ. στον Ιερό Ναό της Παναγίας Ασπραγγέλων. 2) Χωριανοί και φίλοι, αντί στεφάνου πρόσφεραν το ποσό των 20.000 δρχ. στο ίδρυμα ΕΛΕΠΑΠ. 3) Η οικογένεια Αναστασίου Οικονόμου πρόσφερε στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων το ποσό των 40.000 δρχ. 4) Στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων το ποσό των 10.000 δρχ. η Μάχη Καραγιάννη και Σούλα Κομπάρου. 5) Ο κ. Βακάλης πρόσφερε το ποσό των 5.000 δρχ. στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων. 6) Ο κ. Βασ. Τζιόβας πρόσφερε το ποσό των 5.000 δρχ. στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων. 7) Η Αμαλία Σκουτέρη-Μαλάμη πρόσφερε το ποσό των 30 \$ (δολαρίων) στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

5.000

Τσουμάνη Βασιλική
Φαΐτας Αθανάσιος
Βαταβάλης Αντώνιος

4.000

Καρπούζης Βασίλης
Κολίτας Κων/νος

3.000

Ράπτη Σεβαστή

2.000

Βαρζώκας Βύρων
Βασδέκης Θ. Ιωάννης
Βούρδας Ηλίας
Γκοδίμη Θάλεια
Γκρινιάτσου Ελένη
Ζωΐδης Μιλτιάδης
Καμτσίκας Πελοπίδας
Κονοσπίρης Νίκος
Κουνάβος Αδαμάντιος
Κουνάβος Αλέξανδρος
Λούπα-Σιάνα Γαλάτεια
Μαντέλου Αγλαΐα
Νούλης Πανταζής
Πατεράκης Εμμανουήλ
Πλατάρης Ζήσης
Ράδη Φερενίκη
Ρίζος Ιωάννης
Τολόγλου Θρασύβουλος
Τσομίδης Ν. Σταυρούλα
Τσομίδης Αδαμάντιος
Τσουμάνης Ν. Γεώργιος
Φάφας Δημήτριος

1.500

Τσαούση-Βαγγελή Ρένα
Τσαούση-Ιωαννίδου Έρρικα
Τσέπη Π. Κούλα

1.000

Βούρδας Αθανάσιος

ΣΤΗΛΗ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

κ. Ηρακλή Σκλάβη
και κ. Νικόλαο Μουρτζόπουλο Δράμα:

Η καθυστέρηση της δημοσίευσης των ονομάτων σας στη στήλη προσφορών του περιοδικού μας, οφείλεται στην ελλιπή ενημέρωση από μέρους σας ορισμένων στοιχείων.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο μοναδικός τρόπος φίλων αναγνώστες για την απρόσκοπτη έκδοση του περιοδικού μας είναι η συνδρομή σας. Γι' αυτό μη ξεχνάτε να την στέλνετε εγκαίρως.
Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ